

De inspraak van het bloed : treurspel in 5 bedrijven, naar aanleiding van Laurence en Orzano

<https://hdl.handle.net/1874/366447>

BIBLIOTHEEK DER RIJKSUNIVERSITEIT
TE UTRECHT

1929

Verzameling tooneelstukken

uit de

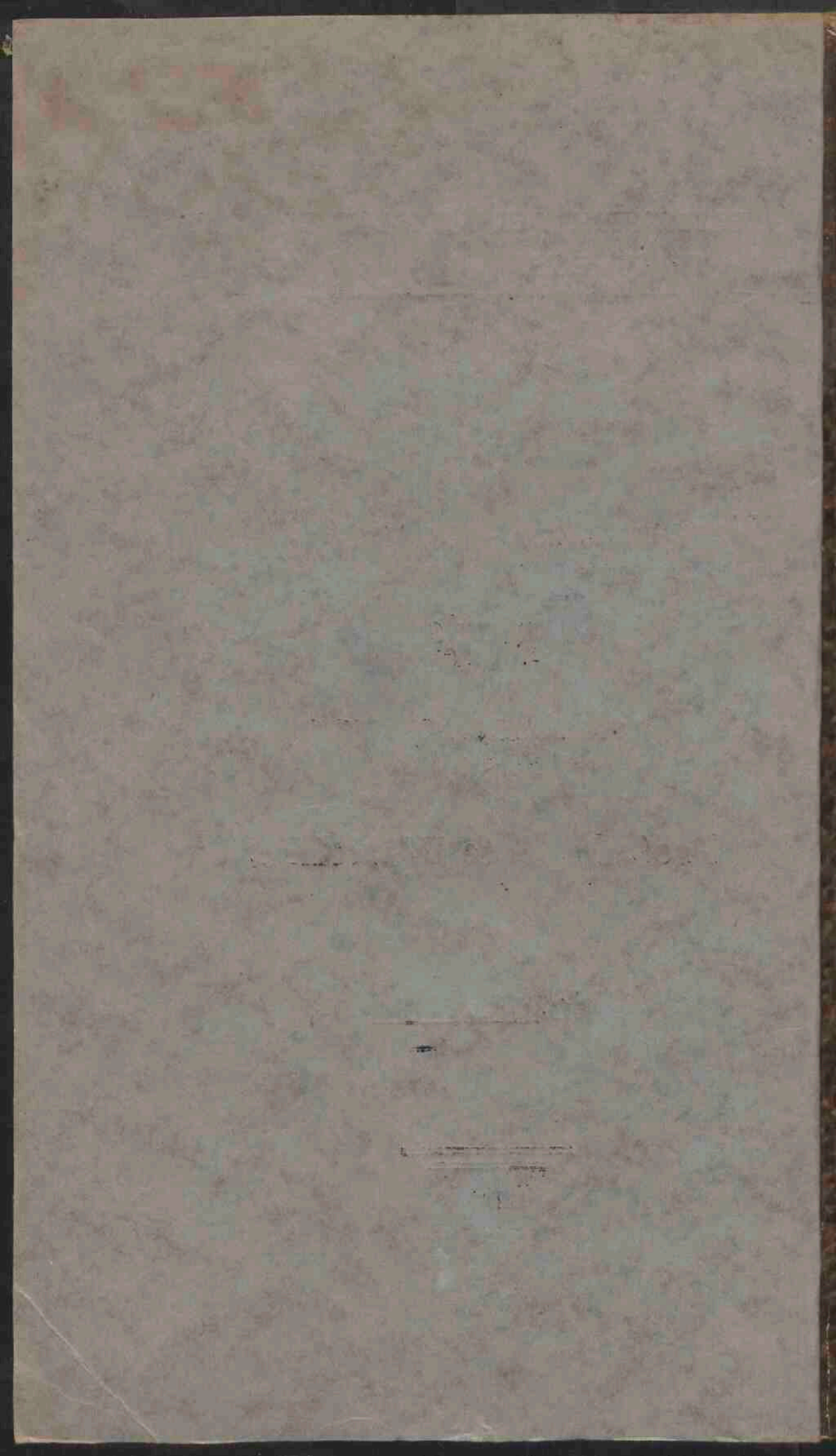
nalatenschap van

Prof. Dr. J. te WINKEL

No. 19

Dr. J. L. Mitchell
MS 65 a

REF M2830

DE INSPRAAK VAN HET BLOED,

Creurspel

IN VIJF BEDRIJVEN,

NAAR AANLEIDING

VAN

LAURENCE ET ORZANO

VAN

G. Legouvé.

Laten wij daár dien onthollandschten hoop van lichtzinnigen, die in 't Schouwspel zoeken de verspilling van een deel van hun al te kort, maar hen nutteloos drukkend, leven; geene oefening en ontwikkeling van de onschathare zielsvermogens; geene zuivering van het hart; geene verheffing in eene hoogere wareld. Onze standaartsleus zij: *Mihi et Masis.*

BILDERDIJK.

BIBLIOTHEEK DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT.

VERTOONERS.

RINIERO LIANI, *Doge van Venetië.*

GIACOMO GRADONIGO, *Voorzitter van het Tienmanschap.*

LORENZA, *dochter van Gradonigo.*

MAURITIO MONTANO, *Medelid van het Tienmanschap.*

HORLEO QUIRINI, *Venetiaansch Edelman van hoogen stam.*

ORZANO, *een jeugdig krijgsman, Bevelhebber der oorlogsmagt.*

LUCILIA MOROSINI, *Vriendin van Lorenza.*

EEN GRILZAART.

EEN BODE.

DE MESSIRE GRAND, *of de Gezagvoerder der Dienaren van het Tienmanschap. (*)*

EEN DIENAAR VAN HET TIENMANSCAP.

ZWIJGENDE:

Dienaren, Lijfwachten van den Raad, Soldaten.

Het Stuk speelt te Venetië, omtrent het midden van de Dertiende eeuw.
In het *Eerste* en *Tweede Bedrijf* verbeeldt het tooneel het vóórplein van het paleis van GRADONIGO, gelegen in het fraaiste gedeelte der stad. Vóór het plein ziet men een prachtig vooruitspringend hek, waar van de deuren binnenwaarts openstaan. Ter wederzijde is hetzelfde, almede door hekwerk, met het paleis verbonden. Aan deszelfs eene vleugel sluit zich een tweede, ten deele zichtbaar, gebouw aan. Langs de andere vleugel ziet men van verre *de Plaats van St. Markus*. Men moet zich wijders voorstellen, dat, van ter zijde af, *de Brenta* zich vertoont.

Het *Derde Bedrijf* speelt in eene zaal van het gemelde paleis.

In het *Vierde Bedrijf* ziet men eene eenzame straat, in eene der vóórsteden.

Het *Vijfde Bedrijf* wordt vertoond in eene zaal van het paleis van den Doge.

(*) De MESSIRE GRANDE is geheel in 't rood. Hij draagt een hoogen hoed, met een langen veder.

EERSTE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

DE DOGE, GRADONIGO.

DE DOGE.

Wij zien Venedigs roem dan nu geheel herrezen.
't Wangunstig Genua, zoo lang voor ons te vreezen,
Dat tot den Archipel ons allen toegang sloot
En ook in Azia zoo bitt'ren weêrstand bood,
Gevoelt zijn trots verneêrd, terwijl 't zijn oorlogschepen
Zag zinken, of als buit in onze havens slepen.
Den jongen krijgsheld, van 't geluk de gunsteling,
Die 't nederige bloed, waaruit hij 't licht ontving,
Verheerlijkt heeft door daên, van elk om strijd gehuldigd;
Die alles is aan deugd, aan afkomst niets verschuldigd;

Wiens heldenarm, door zucht voor ons geluk bezield,
 Te land en op den plas den vijand heeft vernield;
 Die 't Middellandsche zout op nieuw ons heeft ontsloten,
 Des handels bloei herstelt en onzen koopvaart-vloten
 De vrije vaart hergeeft naar 't schatrijk Morgenland,
 Van waar een zee van goud terugvloeit naar ons strand;
 Dien jongling doet de Raad, voor stad en stroomen beiden,
 Gelijk u is bewust, een kostbaar feest bereiden,
 Opdat de Staat zijn dank hem openlijk betoon;
 Doch, achtend voor zijn dienst dit veel te klein een loon,
 Heeft nader nog 't Bewind de keus hem opgedragen,
 Wat prijs hem bovendien het meeste kan behagen.
 Hij spreek', en heeft men, 't geen hij vraagt, slechts in zijn magt,
 't Wordt, wat zijn eisch ook zij, terstond door ons volbragt.
 Nog wilde hij zijn wensch aan niemand openbaren,
 Maar zal dien binnen 't uur ons ongeveinsd verklaren:
 Hij is geheel daartoe, op ons verzoek, bereid,
 Doch anders niet, dan in uw tegenwoordigheid.
 »Gradonigo vooral», dus sprak hij, »moet mij hooren:
 »Zijn bijzijn wordt vereischt».

GRADONIGO.

Wat mag Orzano sporen

Tot zulk een vordering? 't Hangt toch niet af van mij
Te schenken, wat hij vraagt, maar van den Raad.

DE DOGE.

Hoe 't zij,

Wij alle voegen bij die vord'ring onze beden.
Sints ge in het Tienmanschap, als hoofd, zijt opgetreden,
Hebt ge ieder dag, elk uur, 'k mag zeggen, al uw tijd,
Aan dit uw moeilijk ambt volstandig toegewijd.
Doch als de zoon eens mans, die wist, door wijze wetten,
Het Staatsgezag ten steun, der muiltzucht perk te zetten;
Wat meer is, zelf belaën met roem in 't oorlogsveld,
Wordt ge op den diersten prijs door elk van ons gesteld:
Wil daarom door uw komst de glans des Raads vermeêren
En hooger zorgen voor die stonden van u keeren.

GRADONIGO.

't Is waar, Ziani! 'k heb, gehoorzaam aan mijn eed,
Mijn aanzijn toegewijd aan 't ambt, door mij bekleed.
Mijn dochter bovendien, ten prooi aan droefenissen,
Waarvan, daar zij 't verheelt, geen mensch den grond kan gissen,
Vereischt mijn toespraak soms, en 't is mijn vaderhart
Verkwikking, als mijn taal haar troost bij hare smart.
Doch 'k wil, hoe naauw beperkt in tijd, mij niet onttrekken

En aan Orzano, door mijn weig'ring, spijt verwekken.
 'k Acht hem daartoe te hoog, ja voel mij zelfs geleid,
 Door deel te nemen aan de hulde, hem bereid.

DE DOGE.

Hoe streelt het me, ook door u, hem dus te hooren prijzen!
 Moet in mijn borst geen vreugd, geen zelfsvoldoening rijzen,
 Terwijl ik, schier alleen, hem 't voetspoor oop'nen mogt
 Tot zulk een glorie, als zijn dapp're hand bevocht?
 't Gedenken aan dat uur mag steeds mijn ziel verrukken,
 Toen in de landstreek, die daarna voor hem moest bukken,
 Hij, onbekend aan elk, zoo fier te voorschijn kwam
 En deel, met mijn verlot, aan 't vinnig strijden nam.
 Zijn vaardigheid en stand, zijn kracht en stoute treden,
 Verluisterd door gelaat en stem en fraaie leden,
 't Geheel, zoo weêrgaëloos, deed elk verwonderd staan;
 Elk prees zijn koen beleid, bij 't heetste van het slaan.
 Manmoedig, toegerust met krachten onbezweken,
 Steeds vurig, om op 't digtst der drommen in te breken,
 Kon niets zijn drift weêrstaan: hij sloeg door alles heen;
 Ja, de eer dier zegepraal behoorde hem alleen.
 Hoe zagen wij daarna, bij latere gevechten,
 Door hem, in hooger rang, de kans des krijgs beslechten,

In spijt van wind en weêr en 't nadeel van den grond
 En de overmagt des heirs, dat hij slagvaardig vond?
 Hoe heeft hij, door 't Bewind tot Hoofd der vloot verheven,
 Van 't schranderst krijgsbeleid ons proef bij proef gegeven?
 In 't kort, waar voerde hij of heir of zeemagt aan,
 Dat de overwinning niet gebocid bleef aan zijn vaan,
 En de uitkomst aan den Staat niet strekken mogt tot luister?
 Venedig bloeit door hem. Zijn arm verbrak de kluister,
 Waarin de Gennees ons jaren hield beknelde:
 Hij wreekte ons van dien hoon en 't uitgestaan geweld.

GRADONIGO.

ô Ja! gij moogt te regt in deez' uw kweek'ling roemen.
 Gij hebt, toen uw beleid Orzano deed benoemen
 Tot Oppervlootvoogd door de keuze van den Raad,
 Een onwaardeerb're dienst bewezen aan den Staat.

DE DOGE.

Gij zult dan, nevens ons, in 't plegtig feestwerk deelen?

GRADONIGO.

Ik geef mijn woord.

DE DOGE.

Hoe zal die maar Orzano streelen!

(Hij vertrekt. Montano verschijnt van eene andere zijde.)

TWEEDE TOONEEL.

GRADONIGO, MONTANO.

GRADONIGO.

Zijt welkom, trouwe wacht van orde en wetten; gij,
 Die in het Tienmanschap geplaatst zijt nevens mij!
 't Is u bewust, wat ons dit uur is voorgeschreven:
 't Plegtstatelijke feest, dat heden wordt gegeven,
 Vereischt een scherpziend oog, gerigt op groot en klein.
 Het ware alom dat oog en dring' door alles heen.
 De muitzucht neemt welligt de feestvermaaklijkheden
 Met listigheid te baat, om weder op te treden.
 Tlyepolij's partij is niet geheel aan kant.
 Gewis, dat veler borst nog steeds van wrevel brandt
 En heimelijke wrok ons smeedt verborgen lagen,
 Vergrimd op 't Hoog Gezag, gelijk in vroeger dagen.
 Men waak', inzonderheid, als 't duister valt: de nacht
 Is gunstig voor verraad, met loosheid uitgedacht.
 't Is raadzaam voor een Staat, waar twist en tweedragt woelen,
 Bij d' eersten schijn van kwaad zijn kracht te doen gevoelen,
 Want heeft het oproerzaad ééns wortelen gezet,
 Bezwaarlijk wordt daarna de verd're groei belet.

Dat uwe dienaars dan beleid noch ijver sparen,
En overal, bedekt, onmerkbaar ommewaren.
De vreemd'ling, die doorgaands Venedigs staatsvorm haat,
Zij onvermoeid gevolgd, beluisterd, waar hij gaat.
Onhoorbaar moet men zien, onzichtbaar moet men hooren.
Nogthands moet ook geen vrees een gulle blijdschap storen:
Men geev' alleenlijk acht, waarheen de vreugde strekt,
Doch 't wakend oog blijve, als de wrekende arm, bedekt.

MONTANO.

Mijn ijver zal geen stond, wees des gerust, vertragen.
Doch waar is grond van zorg? Wie zal een aanslag wagen?
't Ellendig overschot des aanhangs, die voorheen,
Eerst door uw vader, straks door u, is afgestreên,
Zou die, zoo diep gefnuikt, bij dezen stand der zaken,
Het oproervuur op nieuw, van onder de asch, doen blaken?
Tlyepoli bezweek, geveld door uw geweer;
Zijn medestanders sloeg het zwaard der wet ter neêr;
Wat nog in wezen bleef, is ver van hier geweken,
Of, roerloos en bedeesd, in duisternis versteken;
En deze wenschen slechts, dat, wijl van hun partij
Geen enkel Hoofd meer leeft, 't voorleên vergeten zij.
Waar, bid ik, zijn zij dan, van wie men kwaad mag vreezen?

GRADONIGO.

Een ambtenaar van Staat kan schaars te omzichtig wezen.
 Te dikwijls was, vooral in dit onrustig land,
 Een enk'le vonk de bron van een geduchten brand,
 Waardoor men orde en wet zag 't onderst boven keeren.
 In dit Gemeenebest moet achterdocht regeren.
 De Wet, altijd in zorg voor wreev'le muiterij,
 Plaatst daarom arg vermoèn het Staatsgezag op zij.
 Dit is 't, wat hier de rust, veel meer dan elders, vestte,
 En weerde 't gif, hetgeen Itaaljes grond verpestte.
 Te midden van een reeks van felgeschokte steên,
 Ten prooi aan vreemd geweld, of volksoproerigheên,
 Gelukte 't ons, het hoofd in kalmte omhoog te houwen,
 Als rotsen, die gerust der golven woede aanschouwen.
 Bewaar' men dan een rust, die 't heil der Staten maakt.

MONTANO.

Zet al uw zorg ter zij: 'k heb nooit mijn pligt verzaakt;
 En zou ik thands, vereerd met zulk een hoog vertrouwen,
 Daar aan te kort doen?

GRADONIGO.

Neen! 'k durf op uw doorzicht bouwen.

MONTANO.

Ik ga, en stel op prijs uw altijd wijzen raad.

(Hij vertrekt.)

GRADONIGO.

Vaarwel!... Mijn dochter komt.... Alweër dat droefgelaat.

Alweër dat smartvol oog.

 DERDE TOONEEL.

GRADONIGO, LORENZA.

GRADONIGO.

Lorenza! moet dat treuren,

Waraan ge u overgeeft, u eenwig 't hart verscheuren?

't Is achttien jaren schier, dat ge, in 't ontrust gemoed,

Een wee, mij onbekend, onafgebroken voedt.

Ik zwijg, hoezwaar 't mij vall'. Vertrouw me, ik wil niet dringen

Door 't dekkleed uwer ziel, om u 't geheim te ontwringen;

Maar moge voor het minst mijn troost, mijn liefdetaal

Niet onvermogen zijn tot leniging der kwaal!

Bij de edelste afkomst voegt ge een reeks aanminnigheden:

Uw treffend schoon, door elk geroemd, ja aangebeden,

Vertoont nog, daar het niets van uwe droeff'nis lijdt,

De fleur van 't lentsaisoen in uwe zomertijd.

Waarom dus nutteloos verkwijnd het jeugdig leven?
 Gij ziet u van een rij van minnaars steeds omgeven.
 Vermogen, eer, 't geluk des huwlijks lacht u aan:
 Waartoe halstarrig uw bestemming wederstaan?

LORENZA.

't Geluk des huwlijks? ... Nooit!

GRADONIGO.

Waarom kan 't u mishagen?....

Gij zucht, en steent, en zwijgt... Vergun mij, u te vragen,
 Op welke gronden gij 't onmooglijk acht te zijn,
 Dat ge in dien band het eind kost vinden van uw pijn?....
 Een egaê, minlijk kroost: die schat had vaak 't vermogen,
 Van 't grievendst hartewee de tranen op te droogen.

LORENZA, *weemoedig*.

Een egaê!

GRADONIGO.

'k Zie, dat woord bedroeft u: 'k wil voortaan
 Daar niet van reppen; neem mijn troost alleenlijk aan.
 Uw moeder mogt voorheen uw hartszeer soms verzachten;
 De dood ontnam haar ons; moogt ge anders van mij wachten,
 Dan dat, in hare plaats, ik in uw weedom deel?
 ô Kendet gij mijn hart! 't Behoort aan u geheel.

LORENZA.

Mijn vader!

GRADONIGO.

Mogt het me eens, door 's hemels gunst, gelukken,
Den angel des verdriets u uit de borst te rukken!
Ach! kende ik slechts de bron uws kammers van nabij,
Ik vond misschien daarvoor een heilzame artsenij.
Mijn liefde.....

VIERDE TOONEEL.

DE VORIGEN, EEN BODE.

DE BODE.

Orzano is ter raadzaal ingetreden:

Men toeft uw komst, Mijnheer!

GRADONIGO.

Ik volg terstond uw schreden.

(De Bode vertrekt.)

Gij weet, Lorenza! hoe Orzano weêr verwon?

LORENZA.

Wat krijgsman, die meer roem, dan hij, behalen kon?

GRADONIGO.

Hij moet zijn eereloon zelf kiezen. Na het scheiden

Des Raads zal ik hem straks, vergunt gij 't, hier geleiden.

Tracht, dat ge een oogenblik uw treurigheid verzet:

Hij zie uw tranen niet.

LORENZA.

Uw wensch is mij een wet.

VIJFDE TOONEEL.

LORENZA.

Zoo is die jongling, weêr verwinnaar op de stroomen ,

Met verschen roem belaên, tot ons terug gekomen.

Hoe of die weêrkomst mij zoo diep ter harte gaat

En tevens zoo geheel mijn moed ter nederslaat?

Zijn naam zelfs scheen mijn hart bij 't afzijn troost te geven ;

Zijn keeren doet in mij de vorige angst herleven.

'k Verlang hem mijne hulde erkentlijk aan te biên,

En 't denkbeeld baart mij schrik, den held te moeten zien.

Waar wordt die dubbing, waar die tweestrijd uit geboren?

Van waar deez' wonderstem, die tweezins zich doet hooren?

Is 't liefde of eerbied? . . . ô Indien 't eens liefde waar'!

Doch wat het wezen moog', ontvlieden wij 't gevaar.

Een and're naam, een naam, mij dierbaar steeds voor dezen,

Mij nog zoo dierbaar , moet altijd mij dierbaar wezen.

(Zij ziet Lucilia.)

Tree toe , mijn hartvriendin!

ZESDE TOONEEL.

LORENZA , LUCILIA.

LUCILIA.

Gestaag die treurigheid?

Gestaag uw schoon gelaat met tranen overspreid?

Waarom uw kwelling, ook voor mij bedekt gehouwen?

Voor mij?

LORENZA.

Ach ! mogt ik u den grond mijns leeds ontvouwen ;

Verklaren u opregt, wat innig mij zoo prangt !

Ik zelv' , Lucilia ! heb dikwijls dit verlangd.

Vaak dacht ik , 'k zou daardoor mijn droefenis verligten ,

Maar steeds moest dit gevoel voor dat van schaamte zwichten.

LUCILIA.

Gevoel van schaamte? Gij, vriendin?.... Doch wat het zij,

Gij kent me.... ô om u zelv', ontsluit uw hart voor mij.

Ik heb zoo dikwerf, doch vergeefs, daarom gebeden.

LORENZA.

'k Verdien uw deernis . . . . Ach! wat heb ik al geleden!
 Mijn dierb're moeder en de hemel zijn 't alleen,
 Wien de oorzaak is bekend, waarom ik jaren ween.
 Mijn moeder is niet meer; haar troost is mij ontnomen.
 Van niemand kon ik raad, van niemand hulp bekomen . . . .
 De zaak blijve in uw borst in eeuwigheid gesmoord.
 Wierd iets daarvan ontdekt, ook zelfs het minste woord,
 'k Verborg mij voor altijd. 'k Mogt sidd'ren voor mijn vader.
 Lucilia! hij zou in toorn . . . .

LUCILIA.

Verklaar u nader:

Wat wederhoudt u? Dat die weifeling verdwijn':
 'k Wil van 't geheim, alleen om u, bezitster zijn.

LORENZA.

Welaan! . . . Men zag mij steeds mijns vaders wensch weêrestreven,
 In 't weig'ren, om mijn hand, aan wie het waar', te geven,
 Doch niemand heeft de bron dier weig'ring kunnen raên . . . .

LUCILIA.

Ga voort.

LORENZA.

Ik had reeds een verbindt'nis aangegaan.

LUCILIA.

Wat hoor ik?... En met wien?

LORENZA.

'k Had naauwlijks veertien jaren
Bereikt, als zich aan mij Quirini kwam verklaren.
Hij won mijn hart geheel. Mijn vader stond aan 't hoofd
Des heirs in Istrië. Mijn moeder dorst, beroofd
Van haren egaê, niets omtrent ons lot bepalen.
Zij meende niettemin, het kon gewis niet falen,
Of hij ook, had hij slechts Quirinijs wensch verstaan,
Zou vaardig zijn, om die verbindt'nis aan te gaan
En zulken edelman zijn dochters hand te geven.
Quirini minde mij, ik hem, veelmeer dan 't leven,
En deugd bezielde ons; doch het loos, bedrieglijk hart.....
Een stond van zwakheid... straks een bron van angst en smart...
Helaas!....

LUCILIA.

'k Heb u verstaan.

LORENZA.

't Was juist in deze dagen,
Dat, om het hoog gezag van 't Staatsbewind te schragen,
Mijn vaders vader hier ter bane bragt die wet,

Die heel de stad in vuur en vlammen heeft gezet.

De burgerij vloog t' saam en liet deez' kreten hooren :

Weg met de dwinglandij! De vrijheid gaat verloren.

Het was Tlyepoli, die aan het hoofd verscheen.

Quirinijs vader deelde in die oplopendheên,

En hij, hij volgde straks, uit liefde en trouw, zijn vader.

Men greep de wapens aan; van beider zij te gader

Werd met verbittering gestreden.... Welk een stond!

Verbeeld u, in wat staat ik mij destijds bevond:

Ik zag mijn minnaar hier, en ginds mijn bloedverwanten,

D'een op des anders val gespist. Aan alle kanten

Verhief zich 't krijgsgeschrei. De strijd werd algemeen.

Hoe afgemaald mijn schrik, mijn angsten, mijn geweën?

Ik mogt, voor deze of die, geen wensch, geen bede slaken,

Of 'k moest mij, hier of daar, aan misdrijf schuldig maken.

Nu sprak de liefde in mij, en straks de stem van 't bloed.

Wie voelde ooit zulk een strijd, als ik, in 't bang gemoed?

De felste woede dreef de wederzijdsche benden.

De krijgskans scheen zich naar de volkspartij te wenden,

Wanneer Gradonigo, aan 't hoofd van 't oorlogsheir

Op 't onverwachtst gekeerd van gene zij van 't meir

En onderrigt van 't geen op dezen grond gebeurde,

Den zijnen vloog ter hulp, en haar de zege ontscheurde.
Hij sloeg Tlyepoli terneêr met eigen hand.
Al wat voor vrijheid vocht, was nu weldra vermand.
Mijn minnaar nam de vlugt en, mogt het hem gelukken,
Het doodsgevaar te ontgaan, wat wanhoop moest hem drukken,
Hoe moest het edel hart des jong'lings zijn gesteld
Bij 't grievend narigt, dat zijn vader lag geveld
En, door het zwaard eens beuls, gerukt was uit het leven!
Hem dreigde een zelfde lot... Hoe 't verdere u beschreven?
Mijn moeder, schoon vol angst, verborg met kunst haar rouw,
Opdat haar echtgenoot geen schijn zelfs vinden zou
Van onze liefde. Ik moest, als zij, mijn wee verzaken.
Nu kwam me, in 't holst der nachten onder 't smartvol waken,
Een brief ter hand, waarin Quirini vurig bad,
Dat mij de bode, dien hij afgezonden had,
Geleiden mogt ter plaats, alwaar hij zat versteken.
'k Besloot er toe en ging, al wagg'lend, schier bezweken.
Ik vond hem in een staat, die tuigde van zijn smart.
»Geliefde!» riep hij uit, en drukte me aan zijn hart,
»Wij zien de blijdste hoop vernietigd voor ons beiden;
»Ik vlugt, maar wenschte u nog te omhelzen, vóór ons scheiden.»
Hij zweeg. Vertwijf'ling stond geprent op zijn gelaat;

De toon zelfs van zijn stem voorspelde niets, dan kwaad;
 Zijn afscheidsgroet doordrong mijn ziel met doodlijk beven.
 »Vaarwel!» dus klonk die groet, »ô leven van mijn leven!»
 Hij ging, waarop ik hem uit mijn gezicht verloor.
 Doch eensklaps trof 't geklag eens stervende mijn oor.
 Ik zocht, van waar die kreet tot mij was doorgedrongen.
 Wat vond ik? Ach! hij had zich 't staal in 't hart gewrongen.
 Daar lag hij uitgestrekt, de ontbloote kling er bij.
 Ik wierp mij, stom van schrik en trillende, aan zijn zij,
 En sloot hem in mijn arm, verstikkende in mijn zuchten,
 En bad den veegen geest, het ligchaam niet te ontvlugten;
 Ja riep, met heeschen gil, om bijstand in dien nood.
 »ô Treurniet,» sprak hij flaauw, »neen, treurniet om mijn dood.
 »'k Moest, om 't schavot te ontgaan, Lorenza! u begeven,
 »Doch kon (dit zei mijn hart) van u beroofd, niet leven.»
 Zoo stierf hij. Ik ontving zijn allerlaatste zucht.
 Straks hoorde ik een gewoel nabij me, en nam de vlugt,
 Opdat geen oog mij in dien toestand mogt ontdekken,
 En snelde huiswaarts heen, om daar ten prooi te strekken
 Aan hartewee, zoo groot, als iemand leed-op aard,
 Door 't pijnlijkst zelfbedwang nog eindeloos verzwaard.

LUCILIA.

Thands zie ik duidelijk in, hoe niets u troost kon schenken.

Maar baarde 't bloedig lijk aan niemand achterdenken?

Men heeft het toch herkend?

LORENZA.

'k Vernam daarvan geen woord.

'k Heb (denk eens, welk een pijn) daarna zelfs nooit gehoord,

Waar 't dierbaar overschot in de aarde ligt geborgen;

Ook werd ik nu weldra geprangd door nieuwe zorgen.

LUCILIA.

Van u te teist'ren was het lot dan nog niet moê?

LORENZA.

Helaas! ('k vertrouw deez' stond mijn teêrst geheim u toe)

Mijn teêrst geheim....

LUCILIA.

Spreek vrij.

LORENZA.

Dat (denk, wat angst mij griefde)

Een levend onderpand mij nableef van zijn liefde;

Een pand, hoe schriklijk ook, toch voor mijn hart een schat.

Maar werwaarts mij gewend? wat middel aangevat?

'k Moest bovenal dien staat mijns vaders oog onttrekken.

Geen uitkomst zag ik, dan mijn moeder dien te ontdekken:
Zoo deed ik, en ik viel haar schreiende te voet.
Haar zacht verwijt, haar blik, vol teérheid, schonk mij moed.
Ook dacht ze een middel uit, om 't wreed geheim te smoren.
Zoo werd, door haar beleid, in stilte een zoon geboren.
Mijn zuig'ling (ach! ik had het wichtje naauw aanschouwd)
Werd op het oogenblik der zorg eens vriends betrouwd,
Die daadlijk hem van hier naar Istrië vervoerde.
Dat pand, het ééinig goed, wat nog me aan 't leven snoerde,
Bleef, nu schier achttien jaar, verborgen in dat oord.
Ik heb, slechts nu en dan, iets uit die streek gehoord.
Hoe brand ik, om mijn telg aan 't moederhart te drukken!
Doch waartoe mij geleid? Zal 't immermeer gelukken,
Dat mij zijn oog aanschouw', of dat zijn moeder hem
Omhelze, of slechts 't geluid moog' hooren van zijn stem?
Gij weet niet, aan wat smart mijn ziel ten prooi moet strekken.
Nu voelt zij al haar zorg door kinderliefde wekken,
Om 't missen van berigt, tot folt'ring toe vergroot;
Straks is 't Quirini zelf en 't peinzen aan zijn dood.
En acht gij dan een ziel, wie zoo veel rampspoed griede,
Nog vatbaar voor 't gevoel van nieuwe huwlijksliefde?

LUCILIA.

Ik zie , hoe vroeger min uw hart voor nieuwe sluit,
 Uit welk een reine bron uw schrik voor 't huwlijk spruit,
 Wat u verhind'ren moest, uw hand ten echt te geven,
 En steeds den diersten wensch uws vaders doet weêrestreven.

LORENZA.

En echter .... 'k ben mij zelv' een raadsel .... Zal mijn mond
 U melden, wat ik ducht?

LUCILIA.

'k Versta u niet.

LORENZA.

Doorground

Hetgeen ik zeggen wil: mijn mond kan 't niet ontvouwen.

LUCILIA.

Wat ducht gij? .... 'k Peil het niet .... Hoe moet ik u beschouwen?
 Of is 't nog ander leed, dan 't geen u reeds zoo klemt?

LORENZA.

Indien Lorenza thands eens anders was gestemd ....
 Mijn boezem stond wel voor Quirinijs beeld slechts open,
 Maar kan geen tweede beeld daar binnen zijn geslopen?

LUCILIA.

Hoe? weêr beminnen? .... Gij? .... ô Dat het dus eens waar'!

* Dan zagen wij het eind van al uw zielsbezwaar.

LORENZA.

Besluit niet overhaast : ik zelv' kan 't niet gelooven.
 Neen ! nooit laat de eerste vlam zich van haar gloed berooven.
 Niets vaagt uit mijne borst het aangebeden beeld.
 En toch gevoel ik iets (waarom het u verheeld ?)
 Hetgeen ik vruchtloos poog mijn angstig hart te ontscheuren.
 'k Wil , tot mijn jongsten snik , Quirinijs dood betreuren ,
 En echter dringt , naast hem , zich iemand in mijn ziel.

LUCILIA.

En wie zou 't wezen , die Lorenza dus geviel ?

LORENZA.

Zijn naam is . . .

LUCILIA.

Nu, zijn naam? . . . Vergunt ge mij te raden ?
 Vergunt gij 't ?

LORENZA.

Spreek vrij uit.

LUCILIA.

Die held , met lauwerbladen
 Op nieuw terug gekeerd . Orzano , wien , bekroond
 Met versche glorie , Raad en Volk zijn dank betoont.

LORENZA.

Gij hebt mijn hart gepeild.

LUCILIA.

Ik kan mijn vreugd niet toomen.

Hij zelf bemint ook u. Ik heb hem waargenomen,
 Zoo vaak gij t' samen waart. Zijn houding, stem en oog,
 Dat alles staat mij borg, dat ik mij niet bedroog.
 Zijn need'rige afkomst kan hier in het minst niet schaden:
 Veradeld heeft hij haar door grootsche heldendaden.
 Ik zie het wenschlijkst heil voor u in deze trouw.

LORENZA.

En waant gij, dat ik me ooit zoo ver vergeten zou?
 Bedenk, waar 't anders niet, alleen 't verschil van jaren.

LUCILIA.

Waar zoo de aanminnigheên der prille jeugd zich paren
 Aan rijper levenstijd, gelijk in u, daar ziet
 't Angstvalligst oog hierin 't geringst beletsel niet.

LORENZA.

Wartoe door zulk een taal mijn borst nog meer te ontgloeien?
 'k Voel iets inwendig, 't geen die hartstogt doet verfoeien:
 Orzano's beeld trekt me aan, als met een tooverstaf,
 En hui v'ring drijft het, als een nachtspook, van mij af.

'k Moetnaar die huiivering, als waar ze een Godsstem, hooren.
 Gewis stond me in die echt geluk noch rust beschoren.
 De kinderliefde alleen verzachte mijne smart.
 Geen ander, dan mijn zoon, beheersch' Lorenza's hart.
 Hij hechte 't meer en meer aan zijn verstorven vader.
 'k Wil leven slechts voor hem.... Doch iemand komt ons nader.

 ZEVENDE TOONEEL.

GRADONIGO, LORENZA, LUCILIA.

LORENZA.

Een somb're nevel ligt verspreid op uw gelaat:
 Moest iets, mijn vader! u verdriet doen in den Raad?

GRADONIGO.

Ligt zou 't verhaal daarvan uw zielrust nog meer storen.

LORENZA.

Mijn zielrust?

GRADONIGO, *na een wijl aarzelens.*

Mint gij 't land, waarin gij zijt geboren?

LORENZA.

Gewis!

GRADONIGO.

Maar zoo van u een offer noodig waar'

Tot welzijn van dat land?

LORENZA.

Wat eischt men?

GRADONIGO.

't Is wel zwaar,
Te zwaar misschien, hoe veel gij 't Vaderland moogt minnen.

LORENZA.

Nog eenmaal: wat is de eisch?

GRADONIGO.

U zelve te overwinnen;
Te stemmen in een echt; te schenken uwe hand....
Welnu, Lorenza?

LORENZA.

'k Sta verbaasd. Wat ligt ons land
Aan mij, of aan mijn staat en vrijsterschap gelegen?

GRADONIGO.

Verneem eerst kalm de zaak, daarna moogt ge overwegen,
Wat meer, 't verzoek des Raads, of uwe neiging geldt.

LORENZA.

Ik hoor, mijn vader! spreek.

GRADONIGO.

Gij kent den jongen held,
Wiens dapperheid ons dienst bij diensten heeft bewezen?

LORENZA.

Orzano?

GRADONIGO.

Hoe? Gij schrikt. Doet 's jong'lings naam u vreezen?

LORENZA.

Niet minder, dan gij zelf, waardeer ik zijne daên,
Maar wat gaat, meer dan elk', dien held uw dochter aan?

GRADONIGO.

Gij weet, hoe we in den Raad aan zijn verkiezing stelden,
Door welk een prijs hij liefst zijn diensten zag vergelden:
Hij nu, verstandigd van dat cerevol besluit,
Borst dadelijk vol vuur in deze woorden uit:

»Die keuze kan voor mij niet twijfelachtig wezen;

»Men mag ze uit mijn gelaat en vlammente oogen lezen.

»'k Bemin" (hier zag hij me aan) »Gradonigo! 'k bemin

»Lorenza.

LORENZA, *ter zijde.*

Hemel! (*overluid*). Hij? wat komt hem in den zin?

Mijn vader! hoe? hij mij.... Orzano mij beminnen?

GRADONIGO.

»Die liefde», ging hij voort, »beheerschte lang mijn zinnen.

»Ja! van die stond, dat ik uw huis voor 't eerst bezocht,

»Gevoelde ik mij aan haar voor de eeuwigheid verknocht,

»Verbonden door een snoer, niet minder vast, dan teeder.

»Vergeef het mij» (hier sloeg hij 't oog demoedig neder)

»Vergeef me! Ik weet te wel, hoe eindloos de afstand zij

»Van uw geboorte en rang, Gradonigo! tot mij;

»Ja! 'k voel maar al te zeer, hoe diep het u moet treffen,

»Dat ik tot haar het oog vermetel op durv' heffen;

»Doch belg u, bid ik, niet, om zulk een driest bestaan,

»En hoor, zoo 't moog'lijk is, mijn beê goedgunstig aan.»

LORENZA, *verlegen*.

Wat kreeg hij op deez' taal tot andwoord van mijn vader?

GRADONIGO.

»Orzano! 'k eer uw deugd en dapperheid te gader;

»'k Heb dit ook menigwerf getoond in 't openbaar.

»'t Verschil van beider stam, waarvan gij spraakt, is waar;

»Nogthands, blijf des gerust, kon mij uw beê niet grieven:

»Uw lauwrren zijn voor mij de wenschbaarste adelbrieven.

»Door diensten aan den Staat, door roem, in 't oorlogsveld

»En op den stroom behaald, zijt ge ons gelijk gesteld,

»Waarom dan zulk een echt mijn stamhuis nooit zou krenken.
 »Maar zal Lorenza zelv' met mij eenstemmig denken?
 »Geen jeugdig edelman, die niet haar hand verzocht,
 »Doch wic het waar', niet één, geen Prins zelfs, die 't vermogt,
 »Een oogenblik haar slechts tot aarz'len te overreden,
 »Ofschoon zijn aanzoek wierd gesterkt door mijne beden.
 »Beproof het, of gij, meer dan and'ren, wordt gehoord.
 »Wat mij betreft, ik schenk met vreugde aan u mijn woord."

Door deze toespraak van verrukking opgetogen,
 Bezwoer en bad hij mij, om toch zijn vurig pogen
 Bij u te schragen. Ook de Raad begunstigt hem
 En geeft aan 's jong'lings beê aldus te grooter klem.
 Blijft echter ook voor hem en 's Raads verzoek te gader
 Uw zin onbuigbaar, hoor dan 't smecken van een vader.
 Verwerp niet reukeloos de u aangeboden eer;
 Verwin uw droefheid; ga dien somb'ren zin te keer.
 ô Laat me u, vóór mijn dood, zoo naar mijn wensch, zien paren!
 Versterk daardoor mijn kracht; verjong mijn grijze hairen.

LORENZA.

Mijn vader weet het zelf, hoe hem zijn dochter mint;
 Hoe zeer ze in zijn geluk haar hoogste blijdschap vindt;
 Doch 't smoren van haar wee gaat boven haar vermogen.

Ook kan Orzano zelf, der kindsheid naauw onttoogen,
 Nooit smaken duurzaam heil in 't huwelijk met mij,
 Die metderhaast genaak aan 't derde leefgetij.
 Moet ook de treurigheid, zoo leesbaar op mijn kaken,
 Een echt, met wien het waar', niet ras noodlottig maken?
 Een man, die zijne gaê steeds vindt in droefenis,
 Draagt dit te minder, hoe zijn liefde teêrder is.

GRADONIGO.

Dat raadzachtig leed, waaraan wij u zien kwijnen,
 Zal, bij een ruim genot van huw'lijksheil verdwijnen;
 Geen traan, geen enk'le traan wordt meer door u geschreid.
 Of voelt gij van hem zelv' misschien afkeerigheid?

LORENZA, *met vuur.*

Afkeerigheid van hem, wiens eed'le wezenstrekken
 Den adel zijner ziel voor ieders oog ontdekken?
 Afkeerigheid van hem, wiens fraai gevormde leest,
 Wiens liefelijke spraak, verstand en vlugge geest
 Het hart van elke vrouw onmisbaar meê moet voeren,
 En, ik ontveins het niet, ook 't mijne vaak kon roeren?
 Wanneer ik dan den Raad en hem en u weêrstreef,
 't Is niet, dat ik voor hem, maar voor het huwlijk, beef.
 't Verschil van ouderdom vergroot daarbij mijn vreezen.

't Moge anders streefend voor mijn eigenliefde wezen,
 Dat hij, wiens groote naam op alle lippen zweeft,
 Die inderdaad alleen zijn wenschen te uiten heeft,
 En kiezen mag, wat maagd hem 't meeste kan behagen,
 Bij voorkeur hart en hand aan mij komt op te dragen;
 Doch hoe vereerend, hoe aanlok'lijk 't wezen moog',
 Hoe fraai verbeeldingskracht het schild're voor mijn oog,
 Ja, hoe misschien mijn hart tot hem moog' overhellen,
 Mijn schrik voor 't huwlijk kan ik niet ter zijde stellen.

GRADONIGO.

Ik weet, Lorenza! 'k weet, hoe teêr ge uw vader mint....
 Bedenk mijn grijsheid. Denk, mijn lief, mijn ééinig kind!
 Hoe gij de vreugde van dien vader kunt volmaken,
 Wanneer gij een gevoel, zoo ijdel, wilt verzaken.
 Indien gij afkeer van Orzano hadt gevoed,
 Ik zou niet vord'ren, dat ge, om mij, aan uw gemoed
 Geweld zoudt doen, in hem uw hand ten echt te geven;
 Maar nu ge in dat gemoed hem niets voelt wederstreven,
 En ik als voor mij zie, in 't wenschelijkst verschieet,
 Den aanvang uws geluks, het eind van uw verdriet,
 En alles afhangt van een dwaasheid te overheeren,
 Nu mag ik, om u zelv' en mij, met regt begeeren,

Dat gij (hetwelk geheel in uw vermogen staat)
Den wensch verhoort van hem, van mij en van den Raad.

LORENZA.

Mijn vader! 'k bid . . .

GRADONIGO.

Hoe dus? Nog langer mij weêrstreven?

LORENZA.

Wil voor het minst mij tijd tot overwegen geven.

GRADONIGO.

Nog overwegen? . . . Ach! . . . Doch 't zij u toegestaan.

Uw vader is 't, die smeekt: bedenk dit.

(Gradonigo vertrekt.)

ACHTSTE TOONEEL.

LORENZA, LUCILIA.

LORENZA.

Wat gedaan?

Ik zie Quirinijs schim mij dreigende genaken:

»Hoe», spreekt zij, »kan het zijn? Lorenza mij verzaken?

»Is dit de trouw, waarmee mijn liefde wordt beloond,

»Dat zij, haar eed ten spot, mijn nagedacht'nis hoont?»

Neen, teêrgeliefde! nooit....

LUCILIA.

Hoe kunt ge u zelv' dus plagen?

Hebt ge u uit vrije keus een' ander' opgedragen?

Of schenkt ge integendeel Orzano uwe hand

Alleen uit kinderpligt, op eisch van 't Vaderland?

Wat glans ook zal deez' echt, Lorenza! om u spreien!

*(Zij trekt haar ter zijde en wijst haar in 't verschiet
op de Brenta en op eenige kaden, die echter voor
den aanschouwer niet zichtbaar zijn).*

Aanschouw dat feestgewoel; ei hoor die schelle reien.

De ontzagbare Overheên in luistervollen dosch;

De Doge, pralend in zijn prachtige karos;

Venedigs jufferschap, de bloem der jonge heeren,

Elk wil Orzano's deugd, zoo veel men kan, vereeren,

Terwijl een talloos tal van gondels, rijk versierd,

Op 't zilv'ren vlak des meirs vast heen en weder zwiert,

En, bij het volksgejuich, zich midden in de choren,

't Geroep, *Orzano leef!* elk oogenblik doet hooren.

De lauw'ren, door zijn moed als oorlogsman behaald,

Dit feest, hetwelk zijn dienst in verre niet betaalt,

Die boogen langs den weg, die blinkende eere teek'nen,
 Gij moogt, het staat aan u, het al voor 't uwe reek'nen,
 Zoo ge, als Orzano's bruid, daar nevens hem in deelt.
 'k Acht zelfs Quirinijs schim op 't hoogst daardoor gestreeld,
 Draagt zij bewustheid van hetgeen geschiedt op aarde,
 Het voorwerp van zijn min, zoo hoog bij hem in waarde,
 Zoo teêr aan hem verknocht door reine liefde en trouw,
 Zoo lang, om zijn verlies, ten prooi aan bitt'ren rouw,
 Door heel Dalmatië als om strijd te zien vereeren
 En haar onlijdb're smart aldus ten beste keeren.

LORENZA.

Ten beste keeren? . . . . Ach!

LUCILIA.

Waarom in zulk een toon,
 Zoo moed'loos dit gevraagd?

LORENZA.

Hoe? Heb ik dan geen zoon?

LUCILIA.

Gesteld, dat deze zoon, gelijk gij wenscht, moog' leven,
 Wat zal hem grooter blijk van uwe liefde geven,
 Wanneer ge in diepen rouw, als droeve weduw, leeft,
 Of als een hooge rang u magt en midd'len geeft,

Om zulk een dierbaar pand te doen in aanzien stijgen ?

Besluit , beraad niet meer. Gij moogt niet langer zwijgen.

Voldoe den eisch des Raads, bekroon Orzano's min ,

Verblijd uw vader....

LORENZA.

Stort me, ò hemel! wijsheid in.

Einde van het Eerste Bedrijf.

TWEEDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

DE DOGE, ORZANO.

DE DOGE.

Zoo wordt uw wensch bekroond. Wat heil ziet ge u bereiden!

Nog heden zult ge uw bruid naar 't echtaltaar geleiden.

Ik deel van gantscher hart, Orzano! in uw vreugd.

ORZANO.

ô Trouwe Schutsheer van mijn onervaren jeugd!

'k Ben uwer vriendschap 't al, waarom deez' Staat mij huldigt,

Geheel mijn oorlogsroem aan u alleen verschuldigd,

En nu nog bovendien mijn hoogste levensheil.

Hoe diep gevoelt mijn ziel uw weldaën zonder peil!

Maar echter ....

DE DOGE.

Wat is dit?

ORZANO.

'k Mogt in gewijde choren

Lorenza's eed nog niet als echtgenooten hooren.

Wie weet het, of mijn hoop alvorens niet gedooft,

Niet nog, met hare hand, mij alles wordt ontroofd?

DE DOGE.

Ziedaar eens minnaars hart! zijn liefde doet hem vreezen,

Dat, wat hij ziet of hoort, hem zal vijandig wezen.

Ei meld mij, waar gij grond tot die bezwaar'nis vindt?

Gij hebt des vaders woord, dat u zijn dochter mint.

ORZANO.

't Is waar.

DE DOGE.

Ook zag ik zelf, hoe liefdevol zij de oogen

Op u gericht hield, door uw glorie opgetogen.

ORZANO.

Die oogen vol van glans verdoofden in mijn geest,

'k Erken het, al de glans van 't luisterrijke feest.

In haar nabijheid trof geen ander schoon mijn zinnen:

'k Zag al mijn eer in haar, in zulk een beeld te minnen.

DE DOGE.

Verklaar mij dan , waarom gij nog in onrust zijt.

ORZANO.

'k Weêrstreef die onrust wel , maar vruchtloos is mijn strijd.

Een aak'lig voorgevoel voorspelt mij wee en smarte :

Misschien 't gewrocht alleen der teederheid mijns harte . . .

Ze is zelfs mij lief die angst , hoe scherp zij d' angel wett' ,

Wijl ze op de grootheid van mijn liefde 't zegel zet.

Ja ! 't is een wondervuur , dat 's minnaars hart doet branden :

Het ketelt , streelt en vleit , of 't pijnt hem de ingewanden ;

Voor al , wat buiten is , maakt hem die vuurgloed blind ;

Hij ziet in 't wijd heelal slechts 't voorwerp , dat hij mint :

Dat voorwerp doet alleen hem denken , aëmen , leven.

Orzano's ziel was kalm en ongeschokt gebleven ,

Onwetend , welk een gloed in haar verborgen lag :

Zoe bleef zij , tot mijn oog voor 't eerst Lorenza zag.

'k Had , in deez' diepen slaap , bijkans door niets bewogen ,

Dan zucht naar oorlogsroem , zelfs voor natuur geen oogen.

Hoe ras keerde alles om ! Hoe brak op eens die band !

'k Gevoel mijn aanzijn thands en ken mijn waren stand.

Thands voel ik van genot elk uur als overvloeien

En tint'lend levensvuur mijn aderen doorgloeien.

't Is al Lorenza's werk ; haar blik heeft dit gewrocht ,
Zoodra ik haar paleis voor de eerste maal bezocht ;
Doch 'k smoorde dat gevoel ; want of ik reeds mogt pralen
Met lauwers , die uw gunst mij deed in 't veld behalen ,
Dit was te weinig , bij mijn nederigen stand ,
Dan dat ik 't wagen mogt te dingen naar haar hand.
Ik moest , door grootscher daên , iets worden in haar oogen.
'k Bekwam den vlootvoogds staf , door uw goedgunstig pogen,
En joeg den Genuees , in meer dan éénen slag ,
Van 't pekcl , dat weleer den Griek verwinnen zag.
't Gezicht dier plas , beroemd door 't tuigschrift der historie ,
Om tranen van de min en lauwerblaên der glorie ,
Ontvonkte in mij een drift , als minnaar en soldaat ,
Die mij te borgen scheen 't verwinnen voor den Staat.
Nu brandde ik van verlangst , Lorenza weer te ontmoeten
En , met mijn nieuwe krans , te knielen aan haar voeten.
Mijn hart , geheel vervuld van 't voorwerp mijner min ,
Vloog ver mijn kiel vooruit en zwolg de stroomen in ;
Ook scheen het , toen zij selv' op nieuw mij blonk in de oogen ,
Als kon mijn zegepraal haar schoonheid zelfs verhoogen.
Mijn eerzucht voel' zich door het volksgejuich gevleid ;
't Zij streelend , dus zijn naam met lof te zien verbreid ;

Deez' feestdag strekke mij tot schitt'rende eerbetooning,
 Lorenza's hand alleen is kostb'rer dienstbelooning.
 Die hand, voor mij ten echt verworven door den Raad,
 Ziedaar wat me eind'loos meer, me alleen ter harte gaat.
 Ze is mij de dierste prijs, dien 'k immer kon behalen....
 Maar ach! zal inderdaad die heilzon mij bestralen?

DE DOGE.

Op nieuw dat ongelooft? Kan 't moog'lijk zijn? Nog beeft
 Orzano voor gevaar, dat zelfs geen schijngrond heeft.
 Wie mag, zoo veel als gij, op 't gunstig lot vertrouwen?
 Wil voor een oogenblik uw afkomst slechts beschouwen.
 Wat waart ge, toen gij 't eerst verscheent in 't oorlogsveld?
 En heeft van toen af niet de zege u steeds verzeld,
 Waardoor ge een trap van roem hebt in uw jeugd bestegen,
 Dien duizend helden in hun grijsheid niet verkregen?
 Het levensheil ligg' niet in oorlogsroem alleen,
 Bij u smelt liefde en roem tot levensheil in een.
 Door 't voorwerp van uw keus ziet ge u met weérmin loonen,
 En heel een volk zijn vreugd in uw geluk betoonen.
 't Is waarheid, gij verdient den voorspoed, dien gij smaakt,
 Doch denk, dat twijf'len soms fortuin afkeerig maakt.
 Uw rede moet dien drom van nevelen verstrooien.

ORZANO.

Daar komt ze.

DE DOGE.

Ik ga. Haar blik zal 't bestmijn werk voltooien.

TWEEDE TOONEEL.

ORZANO, LORENZA.

ORZANO.

Lorenza ! die mijn hart voor eeuwig hebt geboeid ;
 Wier aanblik mij voor 't eerst in liefde heeft ontgloeid ;
 Gij, 't éénig doelwit van mijn hachlijkst onderwinden ,
 Gij slaat mijn hand niet af, wilt u met mij verbinden ,
 Ja stemt er zelfs in toe, dat, eer deez' dag verloopt ,
 Die band, mijn hoogste wensch, plegtstatig word' geknoopt?
 'k Weet van Gradonigo, wat gunst mij is beschoren ;
 Maar zal uw minnaar 't ook van uwe lippen hooren ?

LORENZA.

ô Ja, Orzano ! 'k gaf daartoe mijn plegtig woord :
 Beschouw mij als uw bruid, wier hand u toebehoort.

ORZANO.

Hoe eindloos stijgt dat woord voor mijn gevoel in waarde ,

Gesproken door haar zelv', mijn dierste schat op aarde!
Maar heeft gedweheid, heeft gehoorzaamheid geen deel
Aan 't geven van dat woord? Ik vrees, helaas! zeer veel.
Gij mogt uw vader, mogt den Raad niet wederstreven,
En hebt, uit pligt alleen, mijn wensch gehoor gegeven?
Of stelt gij 't hart op prijs, dat u mijn liefde biedt?
Uw afkomst duldde in 't eerst mijn minverklaring niet,
Doch 'k meende, zoo mijn arm den Staat van nut mogt wezen,
Dat ik uw adeldom dan minder had te vreezen.
Zoo dan besloot ik, om, door stoute daad bij daad,
Hielp mij 't geluk daarbij, te vinden in den Raad
Een steun voor mijnen wensch van 't wigtigste vermogen.
Fortuin stond mij ten dienste; ik slaagde in al mijn pogen
En hief mijn duist'ren naam dus op tot hooger peil.
Thands zij uw keuze alleen de bronwel van mijn heil!
En zou, terwijl uw gunst zoo troostrijk op mij daalde,
Uw hart het waarlijk zijn, dat uwe keus bepaalde?

LORENZA.

Ja! door mijn eigen keus zult gij mijn egaë zijn.
Zij hebbe voor het oog van volgzzaamheid den schijn,
Doch wie haar uit die bron herkomstig waant te wezen,
Bedriegt zich: mijn besluit is uit mij zelv' gerezen.

ORZANO.

Lorenza! is het waar? Ja, gij misleidt mij niet.
 Wie maakt de blijdschap af, die ge in mijne aad'ren giet?
 Maar kunt ge, daar uw taal mijn onrust deed bedaren,
 Op éénen twijfel nog u even rond verklaren?

LORENZA.

Wat meent ge? Spreek vrij uit.

ORZANO.

Men zegt, dat u een smart
 In 't heimlijk, jaren lang, geknaagd heeft aan het hart;
 Dat gij zelfs gist'ren nog veel tranen hebt vergoten:
 Waaruit toch mag een wee, zoo duurzaam, zijn ontsproten?

LORENZA.

Is 't redelijk, dat gij, vooral te dezer tijd,
 Een zielwond, naauw geheeld, aldus weêr openrijt?
 Wat bovendien de bron geweest zij van mijn zuchten,
 Wat zou zij, thands gedempt, Orzano nog doen duchten?

ORZANO.

Zou ik, ik de oorzaak zijn, waardoor zij niet meer vliet?

LORENZA.

In waarheid is die nacht van pijnlijk verdriet,
 Door hoop op waar geluk, verdund, of opgeheven,

Schoon gist' ren nog daarvan me een nevel hield omgeven.
Gij hadt ook , eer ik wist , wat omging in uw hart ,
Reeds grooten invloed op Lorenza's boezemsmart.
Nooit is van uw bedrijf me een narigt toegekomen ,
Dat niet geheel mijn ziel daaraan heeft deel genomen ;
In waarheid meest om u. Het was , wanneer ik dacht
Aan uwe jeugd en moed , als wierd mijn druk verzacht.
't Verheugt mij nu te meer , dat ik , in vroeger dagen ,
Wat hand mij wierd geboôn , die hand heb afgeslagen.
Een donker voorgevoel van de echt , voor mij bestemd ;
Iets heimlijks heeft mijn hart , als 't ware , toegeklemd ,
Hetgeen mij ongemerkt voor liefde moest bewaren ,
Opdat ik mijne hand aldus voor u zou sparen.
Ik hoorde , dacht mij , slechts naar de inspraak van mijn druk ,
En wrochtte onwetend aan 't gebouw van uw geluk.
Wie weet , wat schoonen thands Lorenza's lot benijden ?
'k Noem hem gemaal , wiens arm Venedig mogt bevrijden ;
Die , in zijn prille jeugd , met krans bij kransen prijkt ;
Wien niemand in beleid en moed , waar 't zij , gelijkt.
Spreek : nu mijn neiging u zoo duid'lijk is gebleken ,
Wat zou nu verder nog aan uwe rust ontbreken ?
Ik huw den oorlogsheld , wien ieder eerbied toont ;

Mijn zelfmin wordt gestreeld, mijn vrije keus bekfoond.

ORZANO.

ô Neen! geen toegang meer aan twijfelzucht gegeven.
 Uw taal, zoo vol gevoels, heeft al mijn zorg verdreven.
 Bij zulk een rein genot voorzeker past het niet,
 Een schaduw zelfs, hoe klein, te voeden van verdriet.
 Men denke slechts aan 't geen mijn heil ten top moet voeren,
 Den onwaardeerb'ren band, die u aan mij zal snoeren.
 Gij zijt de prijs voor 't geen mijn ijver heeft bestaan,
 Maar eind'loos overtreft dat eereloon mijn daën.
 Wat zegespraal kon ooit daarbij in waarde halen?
 Maar heb ik, eer mij hoop op weêrmin mogt bestralen,
 Alleen om uwe gunst, zoo vaak den dood getart,
 Wat zal ik nu niet doen, bezitter van uw hart?
 Gij wenscht toch niet, dat ik, aan weelde en zinvermaken
 Gekluisterd, nu voortaan mijn eerzucht zal verzaken,
 Een zucht, die in mijn borst haar prikkel zelfs vergroot,
 Wijl zij den naam mij schenkt van uwen echtgenoot?
 Mijn liefde en krijgsmans eer zijn naauw in een geweven:
 Leef ik voor de eene, 'k moet niet min voor de and're leven;
 Gij hecht ze beide t' saam en zet ze beide in vuur.
 Maar wanneer toch genaakt voor mij het zalig uur,

Dat mij uw mond den naam van echtgenoot doe hooren?
 Waartoe aan plegtigheên geheel een dag verloren?
 Wanneer zal mij 't bezit van u geschonken zijn?
 Elk tijdstip, dat verloopt, is mij een eeuw van pijn.

LORENZA.

Mijns vaders rang, mijn stand, welvoeg'lijkheid en wetten,
 't Gebruik, en meer nog, 't geen zich moeilijk laat verzetten,
 Verbieden grooter spoed. Vaarwel!

(*ter zijde.*)

ô Welk een dag!

Wat oorzaak of in mij die doodsangst voeden mag?

(*Zij treedt het paleis binnen.*)

DERDE TOONEEL.

ORZANO, MONTANO.

ORZANO.

ô Gadelooze vreugd! De kommer, die mij griefde,
 Is uit mijn ziel gevaagd: 'k bezit Lorenza's liefde.

MONTANO, *van buiten opkomende.*

Wees hartelijk gegroet, Orzano! 'k Ben verrukt,
 Een krans zoo kost'lijk u op 't hoofd te zien gedrukt.

Gij spraakt haar, dacht mij, toen ik herwaarts kwam getreden?

ORZANO.

Haar eigen mond heeft mij haar wedermin beleden.

Geen heil, Montano! dat mijn heil te boven gaat.

Niet om haar vader, of 't verlangen van den Raad,

Zij zal uit eigen keus haar lot aan 't mijne binden.

MONTANO.

Ik twijfel daar niet aan.

ORZANO.

Ik ga Ziani vinden,

Ja, zonder uitstel hoor' die trouwe vriend van mij,

Hoe onbesefbaar hoog mijn vreugd gestegen zij.

Vaarwel! Nog heden zal in 't choor de trouw geschieden.

(Hij vertrekt.)

MONTANO.

Ik ga mijn heilwensch haar en haren vader bieden.

(Hij wil het paleis binnentreden.)

VIERDE TOONEEL.

MONTANO, EEN DIENAAR VAN HET TIENMANSCHAP.

DE DIENAAR.

Mijnheer!

MONTANO, *terugkeerende.*

Wel nu?

DE DIENAAR.

Een woord.

MONTANO.

Wat wilt gij doen verstaan?

DE DIENAAR.

Een onbekende kwam alhier zoo even aan.

Men heeft hem van nabij aandachtig waargenomen.

Zijn tooi is Oostersch.... doch....

MONTANO.

Van waar en hoe gekomen?

DE DIENAAR.

Van de overzij van 't meir; een zeilboot bragt hem hier.

MONTANO.

Zijn naam?

DE DIENAAR.

Nog onbekend.

MONTANO.

Zijn houding?

DE DIENAAR.

Achtbaar, fier,

Gelijk ook zijn gelaat; doch in zijn stoute trekken
Laat duidelijk zich een spoor van zielsverdriet ontdekken.

MONTANO.

Zijn oogten?

DE DIENAAR.

Zijn vol vuur.

MONTANO.

Zijn onderdom? zijn toon?

DE DIENAAR.

Ik acht hem, naar zijn spraak en naar zijn manlijk schoon,
In 'slevens middelstand. — Men hoort hem dikwerf zuchten.

MONTANO.

Een banneling misschien, of een, die hier komt vlugten,
't Zij uit Florence, 't zij uit Genua verjaagd.
Wat meldt hij zelf daarvan?

DE DIENAAR.

Men heeft het hem gevraagd.

Hij gaf ons tot bescheid — en noemt geen and're zaken —
Slechts naar een mondgesprek met u alleen te haken.

MONTANO.

Een mondgesprek met mij?

DE DIENAAR.

Met u alleen . . . . Gedoóg,
 Dat ik, van waar hij toeft, hem leide voor uw oog.
 Ginds staat hij, wel bewaakt.

MONTANO.

Hij nader': 'k zal hem spreken.
 Verwijder gij u dan, doch blijf in de ommestreken.

(De Dienaar vertrekt, doch komt spoedig terug met den Onbekende, wien hij een teeken geeft, om het hek binnen te treden, waarna hij zich verwijdert. Montano heeft zich een weinig ter zijde begeven, zoodat de Onbekende hem niet terstond zien kan.)

VIJFDE TOONEEL.

MONTANO, QUIRINI.

MONTANO, *ter zijde.*

Hij is mij onbekend.

QUIRINI, *rondziende.*

Hoe slaat mij 't hart! . . . . 'k Ontwaar
 Die plekken, mij weleer zoo zalig . . . . ô Ziedaar
 't Paleis haars vaders, waar mijn liefde 't eerst ontwaakte.

ô Gij, voor wie deez' borst in zuiv're vlammen blaakte,
 En, na zoo lang een tijd, nog blaakt, gelijk voorheen,
 Zult gij niet doof zijn voor uws minnaars smeekgebeên?
 Om hem uw vaderland, geslacht en erf begeven?
 Hem volgen uit dit oord naar vergelegen dreven?
 'k Trotseer om u alleen hier kluisters, schande en dood....
 Of is misschien die wensch onbillijk en te groot?

MONTANO, *ter zijde.*

Wat spreekt hij bij zich zelv'?.... Hoe treurig staat zijn wezen!
 Maar 'k zag toch, zoo mij dunkt, die trekken meer voor dezen.

QUIRINI.

Hier was het, dat ik 't eerst mijn min haar kennen deed;
 Ginds, waar haar lieve mond mij wedermin beleed;
 Daar sloeg zij haren arm vol teêrheid om mij henen....
 Misschien zit ze op deez' stond nog om mijn dood te weenen.
 Wat omkeer, als zij straks mij levend voor zich ziet!
 Een liefde, zoo gevormd, zoo rein, vermindert niet,
 Al mag zij hier beneên op geen genot meer hopen.
 Montano stelle mij tot haar den toegang open:
 Hij, die, door 't eêlste gevoel van menschlijkheid bezielde,
 Mij, zijn bestrijder, in het hachlijkst uur, behield.

(*Montano nadert hem.*)

Daar is hij! Hemel!

MONTANO.

Doet mijn aanblik u vertsagen?

Wat voert u hier tot mij? Wat hebt gij voor te dragen?

QUIRINI.

Gij kent mij niet?

MONTANO.

ô Neen! Wie zijt gij?

QUIRINI.

Dit gelaat

Brengt u niet voor den geest, wie 't is, die voor u staat?

MONTANO.

't Geheugen wil daaruit uw naam mij niet ontdekken.

QUIRINI.

De ramspoed bragt te veel verand'ring in mijn trekken.

MONTANO.

De ramspoed trof u?

QUIRINI.

ô De bitterste!

MONTANO.

Verheel

Mij niets.... 'k nam steeds opregt aan 's naasten onheil deel.
Spreek vrij!.... Uw naam?

QUIRINI.

Staat hier niet gunstig aangeschreven.

Mijn vader moest, helaas! als oproermaker, sneven.

'k Ben.... die rampzalige, die, went'lend in zijn bloed,
Voor 't zelfde lot door u grootmoedig is behoed.

MONTANO.

Quirini?

QUIRINI.

Ja! ik zelf, en die hier zonder vreezen,
Ofschoon ter doodstraf door het Hoog Geregt verwezen,
Zich voor Montano's oog vertrouwlijk op durf doen.
Zou 'k van mijn redder, van Montano, kwaad vermoên?

MONTANO.

'k Waardeer op hoogen prijs, Quirini! uw vertrouwen.
Het strenge Tienmanschap moog' mij voor schuldig houwen,
Te meer nog, wjl ik zelf daar naauw aan ben verknocht,
Nooit, nooit verraad ik hem, dien 'k eenmaal redden mogt.
'k Heb mij met gunsten door uw vader zien bestralen,
Die weldaên wilde ik hem in u, zijn zoon, betalen,

En 'k wil dit nog . . . Maar spreek : wat bragt u in den zin
Te tarten reukeloos het doodsgevaar?

QUIRINI.

De min.

MONTANO.

De min?

QUIRINI.

Gij vondt me, als dood ter aarde neêrgezegeu ,
En dacht , dat mij het staal eens vijands had doorregen ,
Doch 't was mijn eigen hand , die deze borst doorstiet.

MONTANO.

Wat dreef u tot die daad?

QUIRINI.

De liefde en zielsverdriet.

MONTANO.

En 't voorwerp van uw min?

QUIRINI.

Lorenza.

MONTANO.

Zij? Kan 't wezen?

QUIRINI.

'k Moest vlugten , of mij stond eens muiers dood te vreezen.

Ik mogt haar , op mijn beê , nog drukken aan mijn hart ,
 Doch na die samenkomst verheerde mij de smart :
 In wanhoop trok ik 't staal . . . Zoo hebt ge mij gevonden ,
 Mij van die plaats vervoerd , verzorgd , verpleegd , verbonden ,
 En , toen ik was hersteld , mij heimlijk van de reê
 Een veil'gen weg gebaand naar de overzîj der zee ,
 Alwaar gij ('t was uw woord) mij ras zoudt komen vinden ,
 En ik van onze min 't geheim u dacht te ontwinden ,
 Hetgeen ik toen en hier nog niet geraden vond .
 'k Zag met verlangen uit naar u , van stond tot stond ,
 Doch 't viel mij niet ten deel , u immer daar te aanschouwen .

MONTANO.

'k Heb u dit toegezegd , en ook mijn woord gehouwen ,
 En opgezocht de hut , waar ge u door brave liên ,
 Op mijn verzoek , van hulp en schuilplaats vondt voorzien ;
 Doch 'k hoorde bij mijn komst hen schreiende verhalen ,
 Hoe dat gij , daar geaan 't strand als mijm'rend om liept dwalen ,
 Door roovers overmand en straks verdwenen waart .

QUIRINI.

ô Ja ! mij was een lot , zoo jammerlijk , gespaard .
 Ik werd dier schelmen buit , gekneld in harde banden ,
 Als slaaf geveild , verkocht en weggevoerd naar landen ,

Van 't water der Jordaan bevochtigd en doorsneên,
En hoog geëerd, door heel de Christen-wereld heen.
Niet zelden, als ik daar mijn slavenwerk verrigtte,
En 't schoone dier landouw mijn weedom niet verligtte,
Verlangde ik naar den dood, van wanhoop overmand,
Doch telkens wederhield een stille hoop mijn hand,
Als zoude mij weldra Lorenza zijn hergeven.
Die hoop, schoon zonder grond, naar 't scheen, behield mijn leven
En stevigde mijn moed en schonk mijn arm de kracht,
Waardoor ik dag aan dag mijn zure taak volbragt.
'k Versleet in zulk een staat reeds meer, dan zestien jaren,
Wanneer ik me onverwacht de toekomst op zag klaren:
Een roofbende overviel verwoed ons huis. De schrik
Vermeesterde aller hart; elk nam de vlugt; maar ik
Bestond het, schoon alleen, den roov'ren weêr te bieden,
En greep de wapens aan. Men zag dit, staakte 't vlieden
En keerde moedig weêr. Geheel de slavenrij
Werd door mijn voorbeeld sterk, vereende zich om mij,
En, door de min ontvlamd, verdubbelde ik mijn slagen,
Zoodat geen vijand meer zich aan mijn arm dorst wagen;
Waarop het mij, getrouw door de onzen bijgestaan,
Gelukte, 't Opperhoofd der bende neêr te slaan,

Ter eigen stond , dat hij , den dolk omhoog geheven ,
Mijn meester onverhoeds den doodsteek dacht te geven.
»Ik dank u !» was de taal mijns meesters. »Gij zijt vrij.
»Geen onderscheid besta meer tusschen u en mij.
»Dat ieder voortaan passe op uwe , als mijne , wenken."
Ik echter bad hem , mij 't verlof alleen te schenken ,
Om met den meesten spoed te keeren naar Euroop.
Hij stemde in mijne beë. Hoe groeide nu mijn hoop!
Ik zag Lorenza , zelfs noch schooner , dan te voren ;
Ook dacht mij , uit haar mond deez' zoete taal te hooren :
»Keer weder ! Snel in d' arm van die voor u slechts leeft.
»Ik volg u overal , waar gij u heen begeeft.
»Geen onspoed zal op nieuw ons van elkander scheiden."
Zoo zeide ik 't Oost vaarwel. Mijn heer deed mij geleiden ,
Van goud en geld voorzien , naar Ptolemais ree.
'k Begaf mij spoedig sloop , en landde naauw uit zee ,
Of kreeg berigt van uw en van Lorenza's leven.
Maar hoe toch van het mijne aan haar berigt gegeven ?
Te treden in 't paleis waar' al te veel bestaan.

Montano ! kondig gij , kan 't zijn , mijn weêrkomst aan.

MONTANO.

Ach ! moest u 't lot aldus voor nieuwe droefheid sparen ?

QUIRINI.

Hoe? Nieuwe droefheid?... 'k Beef... Wil nader u verklaren.

MONTANO.

Gedenk niet meer aan haar.

QUIRINI.

Montano, welk een taal!

Zij leeft toch?

MONTANO.

Ja! maar heeft....

QUIRINI.

Wat heeft zij?

MONTANO.

Een gemaal.

QUIRINI, *langzaam met verkropte woede.*

Lorenza een gemaal?... Stond mij die slag te vreezen?

De folt'ring van de hel moet min afgrijslijk wezen.

MONTANO.

'k Gevoel, wat zielepijn u deze tijding baart.

QUIRINI.

Verraden.... mij?

MONTANO.

Gij zijt een beter noodlot waard.

Hervat uw moed. Verban Lorenza uit uw zinnen.

QUIRINI.

Ik haar vergeten? Ik Lorenza niet meer minnen?
 Nooit ruk ik uit mijn hart, hoe jammerlijk gegriefd,
 't Aanminnig beeld van haar, zoo teêr door mij geliefd.
 Zoo iemand, ik mag mij van 't wreev'le lot beklagen.
 Het hoopte op mijne kruin een reeks der felste plagen.
 Verbannen uit mijn land, gekneld in slavenjuk,
 Schenkt mij de liefde moed en kracht bij zulk een druk.
 Nogmaals tart ik den dood, om haar, mijn zielsbeminde.
 Ik worstel, in de hoop, dat ik haar wedervinde,
 Kloekmoedig door een drang van lijfsgevaren heen.
 Ik vlei mij 't eind te zien van beider bang geweest,
 Doch vind, in plaats van 't geen mijn ziel zoo zoet bekoorde,
 Een ander in 't bezit der hand, die mij behoorde.
 Wat raad, wat uitkomst mij rampzalige te biên?
 Ik kan haar haten, haar ontvlieden, noch haar zien.
 De dood, het graf alleen stelt perk aan mijne smarte.

MONTANO.

Geoorloofd is geklag aan 't wreed verscheurde harte;
 Doch hoor mij, bid ik, hoor me een oogenblik bedaard.
 Wordt niet Lorenza door uw drift te veel bezwaard?

Zij heeft toch, zoo ik meen, weleer uw bloed zien stroomen;
Geen narigt heeft zij ooit daarna van u bekomen;
Zij achtte u (zegt gij zelf) voor dood: zij was dus vrij.

QUIRINI.

Ik heb haar al te veel, helaas! geschat naar mij.
Wanneer (vertrouw mijn woord, Montano!) in die dagen,
Toen wij 't onschatbaarst heil in blijde toekomst zagen,
De dood haar had geveld, gewis geen and're vrouw
Hadde immer in mijn hart haar plaats vervuld. Mijn rouw
Kon door geen tijdsverloop of afstand zijn gelenigd.
Ik achtte mij met haar voor de eeuwigheid vereenigd.
En toen ik zat gekromd in harde slavernij,
Was toen Lorenza zelv' ook niet als dood voor mij?
Is des mijn min verkoeld, en heeft een reeks van jaren,
Vol wederspoeds, daarin verand'ring kunnen baren?
Dus schatte ik hare min ook zonder peil of maat:
Doch waar vindt ge ooit een hart, dat, als het mijne, slaat?
Zoo ben ik door dien waan te jammerlijk bedrogen.
Thands is mijn droom voorbij en al mijn hoop vervlogen.
Wie is hij, die zich ziet in haar bezit gesteld?

MONTANO.

Orzano is zijn naam. Het is die oorlogsheld,

Die jong'ling, die de magt der trotsche Genuëzen
Gefnuikt heeft. Door wiens arm Venedig is herrezen.

QUIRINI.

Ik vraag niet, wat hij hier, of elders heeft bestaan:
Zijn naam, zijn naam alleen, niets anders, gaat mij aan:
Ik ken dien; 't is genoeg.... Hoe lang zijn ze echtgenooten?

MONTANO.

Nog zijn zij 't niet: hun echt wordt heden eerst gesloten.

QUIRINI, *peinzend.*

Nog zijn zij 't niet....*(met vuur)* Wat vreugd! ô wil mij bijstandbiên.

MONTANO.

Spreek op! Wat is uw wensch? Ik ben gereed.

QUIRINI.

Misschien

Besluit nog 't wreev'le lot, zich mij ter gunst te keeren
En van mijn hoofd een slag, zoo schriklijk, af te weren.
Gij zijt mijn troost. Mijn hoop berust op u alleen.
Ga, zeg haar, dat ik leef; zoo vurig, als voorheen,
Haar min, en dat mijn trouw is ongekrenkt gebleven.
Zeg, dat de liefde alleen mij herwaarts heeft gedreven,
En dat, in weêrwil van haar voorgenomen trouw,
Ik nog te dezer stond op hare weêrmin bouw,

En slechts een oogenblik haar heimlijk wensch te spreken.
 Haar teederheid voor mij is niet geheel geweken.
 Een liefde, zoo gevormd, als de onze was, houdt stand,
 Wat ook gebeuren moog', of zich daar tegen kant:
 Zij blaakt op nieuw, zoodra we elkander weêr aanschouwen.
 Of mogt ik deze hoop te los op zandgrond bouwen
 En in Lorenza's hart geheel verstorven zijn,
 Dat heden dan voor 't laatst mij 't zonnelicht beschijn'.

MONTANO.

Ik wil uw wensch voldoen, doch durf u niet verlaten:
 Uw vrijheid liep gevaar; wat zou mijn zorg dan baten?
 'k Bezit een huis: het staat bijna geheel alleen;
 Ook is 't een stille wijk: begeven we ons daar heen.
 Gij zult er veilig zijn. Ik ga dan van uw leven
 Lorenza, naar uw wensch, 't geheime narigt geven.
 Volg mij, Quirini!.... Moge uw beê zijn toegestaan!

QUIRINI.

Zoo niet, wat gaat mij dan of dood of leven aan?

Einde van het Tweede Bedrijf.

DERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

LORENZA , *prachtig uitgedoscht.*

Het plegtig uur spoedt aan , en hoe ik 't meer zie naken ,
Hoe minder ik dien schroom , die huid'ring kan verzaken ,
Die door mijn aad'ren jaagt op ieder oogeblik ,
Zoodra ik aan deez' echt gedenk. Van waar die schrik ,
Die stugge afkeerigheid , die wederstand van binnen ?
Mijn rede suft . . . . Zou ik Orzano niet beminnen ?
Maar wat dan zou het zijn dat vuur , waarvan ik blaak ,
En ieder stond al meer naar 's jong'lings bijzijn haak ?
Neen ! zetten wij dien schroom , als ongegrond , ter zijde ,
En dat ik hem mijn hand en hart blijmoedig wijde . . . .
Zijn aanblik stortte mij de teêrste neiging in . . . .
Maar toch iets anders was voor mij Quirinij's min . . . .

Quirini!.... Welk een naam!.... ô Bron van weelde en smarte!
 Niet minder dan voorheen, vervult uw beeld mijn harte.
 Met u stierf al mijn vreugd.... Lorenza, welk een taal!
 Straks noemt gij voor 't altaar Orzano uw gemaal....
 Orzano mijn gemaal?.... Het denkbeeld doet mij beven....
 En echter, 'k heb mijn woord uit vrijen keur gegeven;
 Ja 't is, als of mij 't bloed met grooter snelheid vliet,
 Zoodra ik aan hem denk.... 'k Doorgrond mij zelve niet.
 Hoe diep ik peinzen moog', het blijft mij alles duister.
 Nu lacht deze echt mij toe, straks schijnt hij mij een kluister;
 Nu eens een rozengard en straks een treurig dal,
 Een last, waarvan het wig mijn hoofd verpletten zal.

(*Lucilia is inmiddels opgekomen en beschouwt haar
 opmerkzaam.*)

Maar 't is gedaan. Hoe 't zij, geen aarz'len kan meer baten:
 Ik moet de ontwik'ling aan de toekomst overlaten.

TWEEDE TOONEEL.

LORENZA, LUCILIA.

LORENZA, *Lucilia hemerkende.*

Wat wilt ge?

LUCILIA.

Een grijsaart vraagt van u gehoor en....

LORENZA.

Nu?

Waartoe?

LUCILIA.

Hij mag zulks niet ontdekken, dan aan u.

Op 't noemen van uw naam zag ik zijn tranen stroomen.

Hij is, zoo als hij zegt, uit Istrië gekomen.

LORENZA.

Hij komt uit Istrië? .... Een sidd'ring grijpt mij aan.

Ligt tijding van mijn zoon.... Wat zal hij doen verstaan?

Hij koom!

(Lucilia vertrekt.)

Wat staat mij hier te hopen of te vreezen?

DERDE TOONEEL.

LORENZA, LUCILIA, DE GRIJZAART.

LORENZA, *tegen den Grijsaart.*

Wat brengt gij? 'k Zie de smart geteekend op uw wezen.

DE GRIJZAART.

Het is op Zeno's last, dat ik mij hier vertoon.

LORENZA.

En Zeno....

DE GRIJZAART.

Is niet meer.

LORENZA.

Wat hoor ik?*(ter zijde)* Ach! mijn zoon...

DE GRIJZAART.

Hij treurde, wjl zijn telg, hem liever, dan het leven,

Het vaderlijke dak sints maanden heeft begeven.

LORENZA, *ter zijde.*

'k Bezwijk van angst.

LUCILIA.

Helaas!

DE GRIJZAART.

Hij koesterde nog hoop

Op 's jong'lings wederkomst, doch eindigde zijn loop.

»Ik zal weldra tot stof," dus sprak hij, »wederkeeren.

»Zoodra ik ben geweest, volg dan mijn jongst begeeren:

»Trek naar Venedigs vest en reik deez' lett'ren uit

»In stilte aan de eigen hand, waar aan het opschrift luidt."

Zijn kwaal nam zichtbaar toe: helaas! nog weinig stonden,
En 't plegtig uur was daar; mijn halsvriend was ontbonden.

(Hij stelt Lorenza een brief ter hand.)

LORENZA.

Is de inhoud van deez' brief aan u bekend?

DE GRIJZAART.

ô Neen!

LORENZA.

Ga dan een wijl van hier en laat mij thands alleen.

Ik zal voor uwe dienst niet onerkentlijk wezen.

(De Grijsaart vertrekt.)

VIERDE TOONEEL.

LORENZA, LUCILIA.

LORENZA, *den brief openende.*

Men lees'.

LUCILIA.

Bezit u zelv'.

LORENZA.

Ik moet het ergste vreezen.

(Zij leest.)

Van rang en afkomst onbewust,
Verlangde uw zoon naar krijgsgevaaren.

'k Heb wel dien trek een poos gesust,

Doch bragt hem nimmer tot bedaren.

Op eens is hij van hier gesneld.

Niets is mij van zijn lot gemeld.

Ik zie alvast den dood voor oogen.

ô Mogt uw telg u zijn gespaard!

Hij is zijn edele afkomst waard,

En zal, zoo 'k hoop, uw tranen droogen.

Mijn levenseinde nadert snel.

Orzano is zijn naam — Vaarwel!

*(Zij laat den brief uit de hand vallen en zijgt neder
in een stoel.)*

Orzano.... hij mijn zoon?.... 'k Moet van mij zelve gruwen.

Ik ben zijn moeder.... ik.... en stond met hem te huwen.

Mijn zoon mijn echtgenoot.... ô Top van ijslijkheid!

LUCILIA.

Is 't uwe schuld, of heeft het toeval u misleid?

LORENZA, *opstaande.*

Algoede Hemel, hoor, ei hoor mijn dankgebeden!

Uw deernis wederhield in tijds nog mijne schreden.
Die brief.... een enk'len dag slechts later, 't was gedaan,
En wanhoop was mijn deel en schande kleefde me aan.
Het bloote denkbeeld zelfs doet al mijn leden trillen.
Maar Gij, Algoedheid! zult Lorenza's angsten stillen:
Mijn misslag was uw werk, mijn doling uw beleid,
Of zondigde ik, vergeef me uit goedertierenheid.
Het was geen laakb're vlam, die in mijn boezem woedde,
Geen lage hartstogt, die ik voor Orzano voedde;
't Was de inspraak van het bloed, de teêrste en zoetste drift,
In 't moederlijke hart door uwe hand gegrift.
Orzano, nevens mij, onwetend voortgedreven,
Heeft aan die zelfde drift, als ik, gehoor gegeven.
Die neiging, van nature in onze borst ontstaan,
Trok, door haar tooverkracht, en zoon en moeder aan.
Geen wonder, dat ze mij zoo blindling niet verheerde,
Terwijl ik lang voorheen de liefde kennen leerde;
Maar hij, wiens edel hart nooit liefde heeft gevoed,
Beschouwde als liefde, 't geen de stem was van het bloed;
Doch eenmaal onderrigt van d' oorsprong van zijn leven,
Zal hij, niet min dan ik, voor 't geen ons dreigde, beven;
En mogt hem al in 't eerst deez' wiss'ling nederslaan,

Weldra biedt hij zijn dank daarvoor den Hemel aan,
 Wanneer hij door den naam, waarmee hij mij mag eeren,
 In zachte teederheid zijn hartstogt voelt verkeeren,
 En die kortstondige verbijstering van zin
 Vervangen in zijn ziel door 't zoet der moedermin.
 De blijdschap staat gewis op mijn gelaat te lezen.
 Quirini! ô mogt gij hiervan getuige wezen.
 Lucilia! vriendin! ach! roep hem herwaarts.

LUCILIA.

Wien?

LORENZA.

Wat vraag? Orzano.

LUCILIA.

Hem? Gij zult weldra hem zien.

LORENZA.

Hem hier zien? Om wat reên?

LUCILIA.

Zal 't uur niet ras genaken,

Waar in de huwlijksband....

LORENZA.

Wat reden durft gij slaken?

Vermijd voortaan een woord, zoo grawzaam in mijn oor.

Men komt. Is hij 't?

VIJFDE TOONEEL.

MONTANO, LORENZA ; LUCILIA.

MONTANO.

Vergun me een oogenblik gehoor.

LORENZA.

Montano!... Gij?... Dit uur?... Wat mag welde oorzaak wezen?
Verlegenheid of schrik staat in uw oog te lezen.

MONTANO.

Een zaak van groot gewigt, waarover ik met spoed
In 't allerdiepst geheim u onderhouden moet.

LORENZA.

Lucilia! ik bid....

(Lucilia vertrekt.)

ZESDE TOONEEL.

LORENZA, MONTANO.

LORENZA.

Wat deed u herwaarts treden?....

Waartoe dit marren?.... Spreek!

MONTANO.

Mevrouw! al gaat gij heden,
Na jaren weigerens, een echtverbindt'nis aan,
't Verledene zal niet geheel u zijn ontgaan.

Voorzeker denkt gij nog met smart aan vroeger dagen,
Aan 't schriktooneel, de bron van uw voormalig klagen,
En hoe gij eens een, toen u overdierbaar, bloed,
Om u alleen geplengd, zaagt stroomen aan uw voet?

LORENZA.

Een dierbaar bloed?... Wie kon 't aan u te kennen geven?

MONTANO.

Quirini zelf.

LORENZA.

Hoe hij? 'k Zag voor mijn oog hem sneven.
Hij stierf, door 't staal gewond, en al mijn liefde waard.

MONTANO.

En toch is mij door hem geheel de zaak verklaard.

LORENZA.

Maar toen hij in dat uur alleen zijn wanhoop hoorde
En met zijn eigen hand zich wreed de borst doorboorde,
Verliet, terwijl mijn arm hem angstvol hield omvat,
De veege geest het lijf, door jammer afgemat.

Door welk een wonder dan hebt gij 't geval vernomen?

MONTANO.

Nog eens: 'k heb van hem zelf' geheel 't verhaal bekomen.

LORENZA.

Maar hoe toch en wanneer?

MONTANO.

Nadat gij waart gevlugt.

LORENZA.

Voorzeker gaf hij straks daarna de laatste zucht?

MONTANO.

En zoo hij op deez' stond nog 't leven mogt genieten?

LORENZA.

Wat zegt gij? Welk een taal?

MONTANO.

Gij hebt zijn bloed zien vlieten:

Is 't daarom zeker, dat zijn geest van de aard verdween?

LORENZA.

Hoe brengt mijn duiz'lend hoofd al 't strijdige tot een?

Misleid mij niet, ô Vreugd! waar vind zij wedergade?

Maar hoe? 'k Begrijp nog niet....

MONTANO.

Mijn hulp kwam hem te stade.

LORENZA.

Waarom die blijde maar dus jaren mij verheeld?

MONTANO.

Vermits hij mij geen woord van u had meêgedield.

LORENZA.

Wanneer vernaamt gij dan, wat wij elkander waren?

MONTANO.

Deez' dag.

LORENZA.

Door wien?

MONTANO.

Door hem.

LORENZA.

ô Wil mij toch verklaren,
Hoe 't is? Bevindt zich dan Quirini in deez' muur?

MONTANO.

ô Ja, Mevrouw!

LORENZA.

Elk woord zet mij de ziel in vuur.

Wat blijdschap!...Maar zij wordt vergald door angstig vreezen.

Quirini is toch hier weleer ter dood verwezen....

Misschien.... ô zeg het mij!.... is hij in boei gekneld.

MONTANO.

Die vrees zij voor het minst door u ter zij gesteld!

LORENZA.

Waarom van zijne komst geen woord mij te openbaren?

Wat had me een enkel woord al weedom kunnen sparen!

Maar zeker heeft de tijd zijn min tot mij verkoeld?

MONTANO.

Nooit heeft hij sterker drift, dan thands, voor u gevoeld.

Hij was het, die mij zond.

LORENZA.

Wil, bid ik, mij geleiden.

MONTANO.

Tot hem?

LORENZA.

Tot hem.

MONTANO.

Van wien ge u eeuwig hebt gescheiden?

Geheel uw hart behoort Orzano toch alleen.

LORENZA.

Zwijg van dat huwlijk.

MONTANO.

Toeft u 't echtaltaar niet?

LORENZA.

Neen!

MONTANO.

Hoe nu? Gij zoudt u nog dien huwlijksband onttrekken?

LORENZA.

Gewis; wjl mij die band met gruw'len zou bevelken.

MONTANO.

Hoe meer ik hoor, hoe meer 't mij onverstaanlijk wordt.

LORENZA.

Gij weet niet, in wat poel ik schier waar' neêrgestort,
En welk een jammer mij voor eeuwig stond beschoren.
'k Wil bij Quirini zelv' u heel de zaak doen hooren,
En, als de ontweken ramp door mij wordt voorgesteld,
U beide sidd'ren zien bij 't geen mijn mond u meldt:
Maar 'k brand, om hem te zien: laat ons niet langer beiden.
Kom, gaan wij!

MONTANO.

Zal ik u in deez' kleedij geleiden,
Die door haar weidsche praal elks oogen tot zich trekt?

LORENZA.

ô Hemel! 'k ben nog met dit schandgewaad bedekt.
Een oogenblik, en 'k ben van een gewaad ontslagen,

Zoo eereeloos, als nooit galeislaaf heeft gedragen.

(*Zij wil vertrekken; Lucilia verschijnt met snelle schreden.*)

ZEVENDE TOONEEL.

LUCILIA, LORENZA, MONTANO.

LUCILIA.

Orzano komt.

LORENZA.

ô Ramp! 'k Mag nu van hier niet gaan.

(*tegen Montano.*)

Keer, bid ik, straks terug.

MONTANO.

Laat alles op mij staan.

(*Hij vertrekt met Lucilia.*)

LORENZA.

Wat zal ik zeggen? Hoe de zaak te kennen geven?

Mijn zinnen zijn verward.... Wat angst!.... Mijn leden beven.

Hij komt... Mijn vader met Ziani volgt zijn schreên.

Ik ben ten einde raads.... Ach! waar' hij slechts alleen.

ACHTSTE TOONEEL.

ORZANO, LORENZA, GRADONIGO, DE DOGE, *alle in
pleeggewaad.*

ORZANO, *prachtig gekleed.*

ô Dierbaar voorwerp van mijn innigst zielsverlangen!
En choor en outer zijn gereed, om ons te ontvangen.
Het toortslight blaakt in 't rond, het gearrijk wierook brandt,
De vanen wapperen, veroverd door mijn hand.
Alreeds is de achtb're Raad het heiligdom genaderd
En al de Priesterschap in pleeggewaad vergaderd.
De menigte dringt t'saam en wacht met ongeduld,
Dat ge u aan 't starend oog als bruid vertoonen zult.
Gij ziet uw vader met den Doge mij verzellen,
Tot staving van een echt, die zoo veel heils mag spellen.
Welaan; dat zich die band voor 't heilig outer sluit,
Waar heen het brandend hart uws minnaars snelt vooruit.

(Hij biedt haar de hand.)

Gedoog...

LORENZA, *terugtreedende en ter zijde.*

Ik sidder.

ORZANO.

Hoe? Gij schrikt... Wat zal dit wezen?

LORENZA.

Ach! kost ge, Orzano! in Lorenza's boezem lezen....

Helaas!

ORZANO.

Helaas?

LORENZA.

Gij weet, wat nukken soms 't geval...

ORZANO.

Verklaar u nader.

LORENZA, *meer en meer verlegen.*

Weet....

ORZANO, *in klimmende drift.*

Wat weet ik?... Spreek!

LORENZA.

Ik zal...

Een voorval, dat, noch ik, noch iemand, kon voorspellen,
Gedoogt niet, dat ik u naar 't outer zal verzellen.

ORZANO.

Wat voorval is 't, hetgeen mijn wensch zoo wreed bestrijdt?
Hoe lang zal 't nitstel zijn?... Voor heden?

LORENZA.

Voor altijd.

GRADONIGO.

Mijn dochter!

ORZANO.

'k Ben verplet.

LORENZA.

Ik moet deez' plaats ontvlieden,
Wijl eer en kieschheid mij het spreken thands verbieden.

ORZANO.

Hoe? Eer en kieschheid?

GRADONIGO.

Wat?

ORZANO.

Beroering grijpt mij aan.

LORENZA.

Ik kan het aanzien van uw mart'ling niet weêrstaan.

Vaarwel!

(Zij vertrekt met overhaasting.)

GRADONIGO, tegen Orzano.

'k Ben schaamrood om den hoon, u toegedreven.

Maar zij ontgaat mij niet; ik volg haar; zij moog' beven.

ò Schand! Ontoombaar is de toorn, waarvan ik blaak.
Zij zal uw gade zijn, of sidd'ren voor mijn wraak.

(Hij vertrekt.)

NEGENDE TOONEEL.

DE DOGE, ORZANO.

DE DOGE.

Kon wispelturigheid wel ooit nog hooger stijgen?
Wat plotslinge ommekeer!... En gij, gij zelf blijft zwijgen?
Gij spreekt niet?

ORZANO, *als uit eene mijmering ontwakende.*

Ik? Wat wilt ge? Ik heb verstand, noch stem.

Ik voel van dezen slag maar al te diep den klem.

Is 't waken? Is 't een droom, die mij het brein beguichelt?

Versmaadt ze mij, waarom dan wedermin gehuicheld?

Zou 't waarheid kunnen zijn, hetgeen ik hoorde en zag?

DE DOGE.

Ja, of 't een droombeeld ware, een nachtgezicht; maar ach!

Gij hoordet zelf haar 't woord, aan u gegeven, breken.

En echter dorst zij nog van eer en kieschheid spreken.

Ook ik sta nevens u verbaasd, verplet als gij.

Ik pijnig mij vergeefs, wat hiervan de oorzaak zij.

ORZANO.

't Is vruchteloos getracht, dat zwart geheim te ontwinden.
 Kan in eens menschen ziel die boosheid toegang vinden?
 Zij ziet mijn liefdevlam, vleit mij met wedermin,
 Ja stort mij door haar taal nog vuur'ger hartstogt in,
 En dit slechts, om den dolk te feller aan te zetten;
 Om met te zwaarder slag Orzano's hoofd te pletten.
 Zulk een boosaartigheid bij die aantreklijkeên!
 Is ooit een sterveling zoo wreed mishandeld? Neen!
 Onmeet'lijk was de gloed, waarvan mijn boezem blaakte.
 De grond scheen mij te koud, wanneer haar voet hem raakte.
 Hoe vurig mij het hart voor die geveinsde sloeg,
 Nooit was, naar dat mij dacht, mijn liefde sterk genoeg.
 En ach! verguizing, smaad is 't loon van zulk een liefde.

DE DOGE.

Afschuwlijk is de hoon, 'k erken het, die u grieve.
 Het is me een raadsel.

ORZANO.

Neen! ik houd het voor gewis,
 Dat de oorzaak van mijn ramp een medeminnaar is.
 Ziani! schenk voor 't laatst me uw hulp, om hem te ontdekken.

Hoe meer ik peins, hoe meer mijn toorn zich op voelt wekken.
 Hij moet het offer zijn der drift, waarvan ik blaak.
 Verschriklijk woelt in mij de heetste lust naar wraak.
 De felste minnenijd, dien ooit Itaalje voedde,
 Verspreidt door al mijn bloed zijn teugellooze woede.
 Ik wil hem kennen, die deez' hoon mij lijden doet.
 Ik vlam op zijn verderf, mijn kling dorst naar zijn bloed.
 Ik sleur 't ontzielde lijk voor 't oog van zijn beminde.
 Dat zoo mijn wanhoop troost, mijn hart voldoening vinde.
 Maar hoe, rampzalige! wordt ooit uw wraak gestild?
 Waar is 't gevloekte bloed, hetgeen gij plengen wilt?
 Wordt niet mijn razernij, zelfs in mijn eigen oogen,
 Een dwaasheid? laf gezwets?... Ik ben gehoond, bedrogen,
 En mis tot zelfs de hoop op 't wreken van mijn schand.

DE DOGE.

Gij dwaalt: een and'ren grond heeft deze wederstand.
 Geen tweede liefde kon haar drift voor u verwinnen.
 Nog blijft, vertrouw mijn woord, Lorenza u beminnen.
 Ga, volg haar, smeek en....

ORZANO.

Ik verschijnen voor haar oog?
 Opdat zich met mijn smart haar hoogmoed kitt'len moog'?

Om nieuwen smaad en hoon te beed'len aan haar voeten?

Reeds moest ik al te zuur mijn ligt vertrouwen boeten.

Dat eeuwig uit mijn ziel haar naam verbannen zij!

Ik moet van hier. Vaarwel! Gedenk niet meer aan mij.

DE DOGE.

Wat zegt ge?

ORZANO.

Ik heb te dwaas, door gloriezucht gedreven,

Al wat mij dierbaar was, in Istrië begeven.

Ik luisterde naar raad, noch beden; en welligt

Ontving men van mijn lot aldaar geen onderrigt.

'k Gaderwaarts. 'k Mag alsdan voor't minst de troost verwerven,

Om aan mijns vaders borst van hartewee te sterven.

Dank gij den Raad voor mij; 'k ben daartoe onbekwaam;

En noem, dit smEEK ik, bij Lorenza nooit mijn naam.

DE DOGE.

Ga heen: ik prijs het, dat ge uws vaders angst bevredigt,

Doch keer dan tot ons weêr, hoe grievend ook beleedigd,

Zoodra gij deze schuld uw vader hebt betaald,

En smaak de vrucht des roems, door uwen arm behaald.

ORZANO.

Spreek van geen lauwtren, die mij de oorlogskans vergaêrde.

Wat is de glorie hem , die 't aanzijn vloekt , van waarde ?
 Eens was zij al mijn lust , mijn heil , mijn zielespijs ,
 Thands heeft zij voor mijn hart niet d' allerminsten prijs.
 Aan zulken , wien 't geluk bestraalt , gun ik die palmen ;
 Mij deert het , dat mijn naam uit veler mond mogt galmen .
 Dat uit mijn levensloop wierd' uitgewischt die dag ,
 Waarop ik mij voor 't eerst met lauwwren sieren zag !
 't Heeft alles om mij heen zijn tooverkracht verloren .
 Ja ! moog' weldra de tijd mijn naam voor eeuwig smooren !
 'k Ga sterven ver van hier , verwijderd van een oord ,
 Waar ieder voorwerp mij de matte ziel doorboort .
 Haar vlied ik bovenal , wier hoon zoo wreed mij griede ,
 En vloek voor eeuwig roem- en gloriezucht , en liefde .
 Vaarwel , Ziani !

(Hij verwijdert zich.)

DE DOGE.

Blijf , *(ter zijde)* Ik volg , waarheen hij streev' ,
 Opdat ik hem aan ons en aan hem zelv' hergeeev'.

Einde van het Derde Bedrijf.

VIERDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

QUIRINI, *uit een huis te voorschijn komende.*

Montano keert nog niet: wat mag zijn komst vertragen?

Elk oogenblik verwijls verdubbelt mijne plagen.

Genieten wij voor 't minst een wijl de vrije lucht.

(rondziende.)

Hoe treurig is het hier!... Maar hoor ik geen gerucht?...

ô Neen! 't is alles stil... Wat antwoord zal ik hooren?

Een weigering, 't berigt, dat alles is verloren?

Misschien (het denkbeeld zelfs verbijstert mijn verstand)

Versmaadt ze mij en gaf Orzano hare hand.

Lorenza, hemel! zij Quirini van zich stooten....

Maar gij, Orzano! beef, zoo de echt mogt zijn gesloten.

'k Heb niet een jarenreeks verdragen zoo veel smart,
 En in deez' muur op nieuw het doodsgevaar getart,
 Opdat, in mijne plaats, ik u gelukkig vinde
 En late in 't vrij bezit van mijne zielsbeminde.
 Neen! daartoe is voor haar mijn liefdedrift te groot.
 Lorenza blijve aan mij, of 'k zweer aan u de dood.
 'k Wil dan haar tranen zien, ik wil haar jamm'ren hooren.
 De ontrouwe!.... Maar wat lot is aan mij zelv' beschoren?
 't Schavot, herkent men mij.... Doch 't ergste grimm' mij aan,
 Wie alles derven moet, zoekt die den dood te ontgaan?
 Ja! 'k tart het wreedste lot. Geen mart'ling doet mij schroomen,
 Mag ik slechts vóór mijn eind haars minnaars bloed doen stroomen.
 Men komt: verwijd'ren we ons.

(Hij wijkt ter zijde af.)

TWEEDE TOONEEL.

DE DOGE, ORZANO.

(Orzano is gekleed, als in het Tweede Bedrijf.)

DE DOGE.

Nog eens: verlaat ons niet.

ORZANO.

Ik moet, Ziani! 'k moet: noodzaaklijkheid gebiedt.
Hoe zou het toeven hier mijn droevig lot verbitt'ren!

DE DOGE.

Venedig zie uw smart, het zag uw glorie schitt'ren.
Maar zeker moogt ge ons niet zoo overhaast ontvliên.
Hoor eerst Lorenza.

ORZANO.

Ik haar hooren? Ik haar zien?

DE DOGE.

Zij zelve wenscht het.

ORZANO.

'k Heb daartoe 't verzoek ontvangen.

Hoe kan de ontrouwe naar mijn bijzijn nog verlangen?
Ook heb ik dat verzoek versmadend aangehoord.

DE DOGE.

Wat gaaft gij tot bescheid?

ORZANO.

Ik tot bescheid?.... Geen woord.

Waartoe in dit geval naar meerder licht te haken?
Zij heeft mijn hand versmaad: wat kan mij 't verd're raken?

DE DOGE.

Een dwaling deed misschien haar zulk een daad begaan.

ORZANO.

Hoe nu, Ziani? Hebt gij zelf het niet verstaan,
 Dat zij in eeuwigheid haar hand mij niet kon schenken?
 Zou 't mij dan troosten, of nog meer mijn eerzucht krenken,
 Als tot gelatenheid haar eigen mond mij wekt?

DE DOGE.

Gewis een groot geheim dat deze zaak bedekt.
 'k Wil weten, wat het zij. Ik ga Lorenza vinden.

ORZANO.

Ziani! Gij? Draag zorg....

DE DOGE.

Mij zal zij niet verblinden.
 Ik zal 't ontdekken. Ja! zij zelve geev' mij licht.
 Ik word er toe genoopt door vriendschap en door pligt.
 Ik ga.

ORZANO.

Hoe voel ik mij door zulk een ijver streelen,
 Om dit gebroken hart, zoo 't mogelijk waar', te heelen!

DE DOGE.

Bezit u zelv', tot dat ik hier u wedervind'.

ORZANO.

Gij acht het moog'lijk , dat ze Orzano nog bemint?

DE DOGE.

ô Ja!

ORZANO.

Zij heeft toch van een hinderpaal gesproken ;
 Van iets, dat tusschen ons de banden had verbroken :
 Haar woord was : *voor altijd*.... Neen! doe geen poging meer.
 ô Vlei haar hoogmoed niet. Ontzie en spaar mijn eer.
 Zij zal op nieuwen hoon haar sluwe fierheid spitsen.

DE DOGE.

Ik denk dat niet.

ORZANO.

Tracht eer mijn wraaklust aan te hitsen.
 De wraaklust is 't alleen, die nog mijn krachten stijft.
 En gij, wien in deez' stad geen ding verholen blijft,
 Weet ongetwijfeld door uw staatkunst op te sporen,
 Wie 't zij, om wien al 't heil mijns levens gaat verloren.
 't Is dan eerst, als deez' vuist geverwd is met zijn bloed,
 Dat ik, benevens u, de trotsche naad'ren moet.

DE DOGE.

Bedaar, Orzano! Spil geen nuttelooze klagten.

Indien ze uw teêrheid om een ander kon verachten
 En waarlijk liefde voor een tweeden minnaar voên,
 Ik zal u, bouw hierop! hem spoedig kennen doen.

(Quirini *vertoont zich op eenigen afstand.*)

ORZANO.

Wat geeft gij me, op deez' dag, van vriendschapsterke proeven!
 Mijn dank....

DE DOGE.

Geen woord daarvan... Wil hier mijn weêrkomst toeven.

ORZANO.

Wartoe, Ziani! hier?.... Zou uw paleis niet meer
 Geschikt zijn?

DE DOGE.

'k Zeg 't om reên: blijf hier, tot dat ik keer.
 Men moet u in de stad, geloof mij, niet bemerken.
 Ontwijk 't nieuwsgierig oog.

ORZANO.

Ach! kost ge iets goeds bewerken.

DERDE TOONEEL.

QUIRINI, ORZANO.

*(Quirini is inmiddels sluipswijze genaderd.)*QUIRINI, *ter zijde, half overluid.*

Orzano!

ORZANO, *rondziende.*

Hoe? Wat 's dit? Mij dacht, men sprak mij aan.

QUIRINI, *naderende.*Hij is 't. *(Tegen Orzano.)* Wat doet in u die treurigheid ontstaan?

Gij moest thands in één zee van weelde en blijdschap baden.

ORZANO.

Ligt dan 't geluk alleen in roem van heldendaden?

Gij weet dus niet, dat vaak die luister slechts verblindt

En harteleed niet schaars met glorie zich verbindt?

QUIRINI.

In uw gelaat toch groef het harteleed geen sporen.

Lorenza mint u.

ORZANO.

'k Mogt dit van haar zelve hooren?

QUIRINI, *ter zijde.*

Van haar? . . . . ô Razernij! . . . . Zij zelve 't hem gezegd!

(overluid.)

Gij zaagt uw diersten wensch bekroonen door uw echt?

ORZANO.

Wat gaat die zaak u aan?

QUIRINI.

Zij kon misschien mij raken.

ORZANO, *ter zijde.*

Hoe of zijn aanblik mij zoo diep ontroerd kan maken?

(overluid.)

Wie zijt gij? Wat 's uw doel? Waartoe spraakt gij mij aan?

QUIRINI.

(*Hij treedt nog nader op Orzano toe.*)

Wie 'k ben?.... Gij zult mijn naam altijd te vroeg verstaan.

ORZANO.

Te vroeg uw naam?...Gij dreigt...Vermeef'le! durft gij 't wagen?

QUIRINI.

Een woord van haar nog.

ORZANO.

Wat?

QUIRINI.

Geef antwoord op mijn vragen:

Heeft, onder 't zoet gekoos, Lorenza uw beleên,

Wat minnaar van haar hart bezitter was voorheen?

ORZANO.

Een ander, zegt gij, heeft Lorenza's hart bezeten?

QUIRINI.

Verstondt gij 't niet?.... ô Ja!

ORZANO.

Gij doet iets nieuws mij weten.

Maar wierd u deze zaak verkondigd door de faam,

Zij meldde u ook gewis diens vroeg'ren minnaars naam:

Maak mij dien naam bekend.

QUIRINI.

En wilde ik hem verzaken,

Wat dan? 't Staat toch aan mij, hem u bekend te maken.

Maar wat gij hier bedreeft, hoe groot uw roem ook zij,

Deez' toon van stoutheid past u geenszins tegen mij,

Die nooit voor iemand week; 't gevoel van vrees nooit kende.

ORZANO.

't Kan wezen. Doch hoe 't zij, geef andwoord in het ende,

En noem hem, tegen wien mijn toorn zoo heftig ziedt....

Uw houding, oog en taal.... Gij immers zijt het niet?

QUIRINI.

Onnooz'le! denkt ge mij ontzetting aan te jagen?

Ik ben 't, en, tot uw spijt, durf ik er roem op dragen.

ORZANO.

Gij zijt het.... 't is genoeg.... en nu geen woorden meer.

(Hij ontbloot zijn kling, waarop ook Quirini den zijnen trekt.)

Ontziel mij door uw staal, of stort door 't mijne neêr.

(Tweegevecht.)

QUIRINI, *ruggelings nedervallende.*

Ik ben getroffen.

ORZANO.

'k Mogt mijn eer dan bloedig wreken....

Maar welk een stil verwijt mag in mijn binnenst spreken?

Wat drijft mij tot hem?.... Nooit greep mij een sidd'ring aan,

Zoo onverhoeds, zoo fel, zoo pijnlijk.... Laat ons gaan.

Ontvlieden wij deez' plaats, ons zelve, ja het leven.

(Hij vertrekt met overhaasting.)

QUIRINI, *zich oprigtende op den linker arm.*

'k Herkom.... Lorenza heeft mijn liefde prijs gegeven.

Lorenza mij ontruk!.... Ach! dat ik in deez' wond

Het eind van mijn bestaan en van mijn lijden vond!

VIERDE TOONEEL.

MONTANO, QUIRINI, LORENZA.

(Lorenza is weder in hare eerste kleedij.)

MONTANO.

(Hij is Lorenza eenige stappen vooruit gegaan en wijst haar het huis, waar zich Quirini moest bevinden.)

Hier is 't.

QUIRINI.

Montano!

MONTANO, *rondziende.*

Wat?

(Hij bemerkt en nadert Quirini.)

Wat moet ik, Hemel! vreezen?

Behloed en uitgestrekt.

LORENZA, *mede naderende.*

Quirini!

QUIRINI, *zich iets verder oprigtende.*

Kan het wezen?

Lorenza hier; zij zelv'.

LORENZA.

Wat schouwspel moet ik zien!

Quirini!.... Welk een angst!.... Wie zal ons bijstand biên?

(Zij wil wegiljen.)

QUIRINI.

Blijfhier!... Wat zegt die wond?... Gij zelv' hebt mij doorstoken.

Uw ontrouw....

LORENZA.

Ik ontrouw?

QUIRINI.

Uw huwlijk.

LORENZA.

Is verbroken.

QUIRINI.

Verbroken?

(Montano maakt den gordel van Quirini los en knoopt hem denzelven iets hooger om het lijf, waarna hij hem opheft en voorts, met hulp van Lorenza, plaatst tegen den pylaar van een lantaarn.)

LORENZA.

Ik ben vrij. 'k Bemint u. Deez' uw vrind

Bragt u een gade weêr, die u alleen bemint.

QUIRINI.

Is 't waarheid, wat gij zegt? Gij niet voor mij verloren?

LORENZA.

Montano, spreek!

MONTANO.

Zij deed u niets, dan waarheid, hooren.

Nauw had ze uw leven en uw komst van mij verstaan,

Of niets, Quirini! kon haar vreugd te boven gaan.

Indien ons uwe wond geen vrees geeft voor uw leven,

Dan zie ik voor altijd u aan elkaër hergeven.

QUIRINI.

Lorenza, welk een heil! Kom, dierbare! aan mijn hart.

(omhelzing.)

Dit oogenblik vergoedt al de uitgestane smart.

LORENZA.

Maar ach! uw wond... Ik beef... Kan zij niet doodlijk wezen?

QUIRINI.

Ik viel slechts van den schok: die wond is ras genezen.

LORENZA.

Maar welk een wreede hand....

QUIRINI.

Ik scheld hem alles kwijt.

'k Beklaag hem zelfs, nu gij voor hem verloren zijt.

LORENZA.

Wat zegt ge?.... Orzano?

QUIRINI.

Ja!

LORENZA.

Hij zelf....

QUIRINI.

Was mijn verwinnaar.

LORENZA.

ô Gruwel! Hij?

QUIRINI.

Maar schoon het lot mijn medeminnaar

Begunstigd en voor hem de zege heeft gespaard,

Mijn zege, in u behaald, is duizendvoud meer waard.

LORENZA.

Orzano plengde uw bloed : ô top van ijslijkheden!

QUIRINI.

Hoe treft u dit zoo zeer? Had niet mijn vijand reden,

Gespitst, niet min dan ik, op 't wreken van een hoon?

LORENZA.

Uw vijand? Hemel! Hij?

QUIRINI.

Wie is hij dan?

LORENZA.

Uw zoon.

MONTANO.

Ontzettend!

QUIRINI.

Hij mijn zoon? Ik ben des jong'lings vader?

'k Bezwijk.... Zijn moeder gij?.... Ach! onderrigt mij nader.

LORENZA.

Verneem dan, dat uw zoon, van zijn geboortestond
 Afaan, mijn hart ontscheurd, vervoerd naar vreemden grond
 En toevertrouwd werd aan des braven Zeno's zorgen,
 Waardoor zijn aanzijn voor mijn vader bleef verborgen.
 Hij kwam hier, onbewust van vaderland en bloed,
 En onbekend bij elk, behalve door zijn moed.
 Iets heimlijks scheen terstond ons tot elkaër te trekken.
 Tot loon voor grootsche daën zou hem mijn hand verstrekken.
 U achtte ik dood en leende 't oor aan zijn gebed:
 De Hemel heeft in tijds dat gruwelstuk belet.
 'k Ben daad'lijk, door 't bericht uws aanzijns opgetogen,
 Met onbeschrijf'bre vreugd naar deze plaats gevlogen;

Maar nu ik 't einde wacht te aanschouwen van mijn smart,
 Een dierb'ren echtgenoot te storten aan het hart,
 Van onderlinge min de zoetste vrucht te plukken
 En zoon en vader t'saam aan deze borst te drukken,
 Wat vind ik? Uitgestrekt den vader op den grond,
 Door de eigen hand zijns zoons, misschien ter dood, gewond.

QUIRINI.

ô Mogt ik hem terstond mijn teederheid doen blijken!
 Ik zag hem na 't gevecht mistroostig van mij wijken.
 Een onverhoedschen schrik ontwaarde ik in zijn oog.
 Geef, Hemel! dat ik ras mijn telg omhelzen moog'.
 Hij was 't, die in den strijd de zege op mij behaalde:
 Gelukkig, dat niet hij, maar ik den prijs betaalde.
 'k Verheug me, dat hij de eer der zegepraal genoot.
 'k Verheug me, dat mijn bloed, en niet het zijne, vloot.

LORENZA.

Dat vaderlijk gevoel, in uwe borst gerezen,
 Verblijdt mij, maar uw wond, uw zwakheid doen mij vreezen.
 Montano! waardste vriend, wien we alles zijn verplicht,
 Dat onze hand hem steun', zijn wank'le schreden rigt'.
 Verlaten wij een plaats, noodlottig voor ons allen:

MONTANO.

Verplegen wij hem ginds.

*(Zij heffen Quirini op en geleiden hem naar het
bovengemelde huis.)*

QUIRINI, *onder het voortgaan.*

'k Verhaal mijn lotgevallen

U daar in kalmte, en wat van u Quirini wacht:

't Beamen van 't ontwerp, tot ons geluk bedacht.

LORENZA.

Wat dit ontwerp ook zij, 'k voldoe aan uw verlangen.

ZESDE TOONEEL.

DE VORIGEN, EENIGE DIENAARS VAN HET TIENMANSCHAP.

DE GEZAGVOERDER, *tegen Quirini.*

In naam van 't Tienmanschap.

QUIRINI.

Wel nu?

DE GEZAGVOERDER.

Zijt gij gevangen.

Gij volgt ons.

QUIRINI.

'k Ben gereed.

LORENZA.

'k Voel uauwlijks meer den grond.

(tegen Montano.)

Montano! duldt gij dit?

MONTANO, *tegen den Gezagvoerder.*

Gij ziet, hij is gewond.

Gij wilt, vertrouw ik, van zijn dood niet de oorzaak wezen?

't Gezag van 't Tienmanschap, ik weet het, is te vreezen:

Gij moet gestreng zijn, maar bedenk ook: er bestaat

Een wet, die dat gezag in klem te boven gaat;

De menschlijkheid.... Die wet verbiedt, hem weg te sleuren.

DE GEZAGVOERDER.

Ik ducht.

MONTANO.

Gij zult het door geen sterv'ling af zien keuren;

Of mogt u al iets kwaads daarvan te wachten staan,

Durf dan uw lot voor de eer der menschheid ondergaan.

DE GEZAGVOERDER.

Wat eischt gij?

MONTANO.

Laat hem hier. Bewaakt door uwe lieden,

In 't huis, dat mij behoort, zal hij van daar niet vlieden.

Zoo handelt gij naar pligt in alles, zoo 't betaamt.

DE GEZAGVOERDER.

Stelt gij u borg voor hem, zoo wordt uw wensch beaamd.

MONTANO.

ô Ja! volgaarne.

(het huis aanwijzende.)

Treedt hier binnen.

(tegen Lorenza.)

Wil niet vreezen.

'k Begeef me een wijl van hier, om u van nut te wezen.

Als Lid diens Raads, door wien 't bevel gegeven is,

Snel ik daar daad'lijk heen tot uw behoudenis.

QUIRINI.

Besta het niet, voor mij uw dierbaar hoofd te wagen.

MONTANO.

Dit zij, zoo 't wil, mij kan geen lijfsgevaar vertsagen.

Men zie dan, zoo mij 't licht wierd nevens u ontrukkt,

Hoe vriendschap klimt in kracht, hoe meer het onheil drukt.

Einde van het Vierde Bedrijf.

VIJFDE BEDRIJF.

EERSTE TOONEEL.

LORENZA, DE DOGE.

LORENZA.

Zoo heb ik dan op nieuw met jammerwee te kampen.

DE DOGE.

'k Beklaag uw ongeluk; ik deel in uwe rampen;

Ja, 't is geheel de stad, die met u treurt en weent.

LORENZA.

Mijn vader heeft wel mij vergiffenis verleend,

Gevoelig voor natuur, gehoorzaam aan haar wetten,

Maar laat, als lid des Raads, zich door geen beê verzetten.

Quirini ligt geboeid, hem toeft misschien 't schavot.

Montano, al zijn steun, deelt in hetzelfde lot.

't Ontzinkt hem alles: slechts Orzano's hulp kan baten,
 Maar deze heeft in drift de stad welligt verlaten.
 Men zoekt hem overal, doch niemand, die hem ziet.
 Een vader eischt zijn hulp, doch hij vertoont zich niet.

DE DOGE.

Ik mag voor u, Mevrouw! mijn meening niet verbloemen.
 Ik moet Orzano's hulp, als gij, noodzaaklijk noemen.
 Quirinij's doodstraf wordt gevorderd bij den Raad,
 Als Staatspligt. Doch alear Orzano ons verlaat,
 Verwacht ik hem nog hier.

LORENZA.

En mij zou hij begeven;
 Zijn moeder? Hij natuur en hare stem weêrestreven?
 Hij smooren haar geroep, haar weigeren gehoor?
 Die stem klonk vroeger reeds tot in zijn binnenst door.
 Vergun mij, daar de zoon zijn moeder is ontweken,
 Den vader hier een wjl te mogen zien en spreken.

DE DOGE.

Vergeef mij, dat ik dit u niet vergunnen moog':
 Een staatsgevangen blijft bedekt voor ieders oog.
 Ik zelf, schoon Doge, ben niet aan die wet ontheven.

LORENZA.

'k Moet dan, vergunt gij 't, mij een wijl van hier begeven.
Ik hijg naar lucht, geprangd door 't folt'rendst ongeduld.

DE DOGE.

Vertrouw mij, komt uw zoon, dat gij 't vernemen zult.

LORENZA, *vertrouwelijk.*

't Geheim zijns oorsprongs blijv' bij u voor hem verborgen.

DE DOGE.

Hij hoor 't uit uwen mond :... 'k versta u. Wil niet zorgen :
Ik meld hem niets.

(Lorenza vertrekt.)

TWEEDE TOONEEL.

DE DOGE.

Zou hij verlaten dit gebied,

En zonder mij vaarwel te zeggen?.... 'k Wacht dit niet.

Zijn vriendschap.... Zie! ô vreugd! ik heb mij niet bedrogen:

Daar komt hij.

DERDE TOONEEL.

ORZANO, DE DOGE.

ORZANO.

Welk een smart!

DE DOGE.

Watschrik straalt uit uw oogen?

Of weet gij....

ORZANO.

Alles.... 'k Ben afschuwelijk gehoond.

Zij heeft haar valscheid door de laagste list bekroond.

'k Weet nu, wat oorzaak haar mijn hand heeft doen versmiden.

DE DOGE.

Veel eed'ler drijfveer heeft die weig'ring aangeraden.

Zij moest zoo hand'len.

ORZANO.

Hoe? Wat hoor ik uit uw mond?

DE DOGE.

Het afslaan van uw hand berust op prijsb'ren grond.

U huwen kon zij niet.

ORZANO.

Wat raadsel!.... Wil mij zeggen....

DE DOGE.

Een mond, u veel meer waard, staat u dit uit te leggen.

Uw tweegevecht.... Helaas! wat heeft uw hand bestaan?

ORZANO.

Mij wraak verschaft.)

DE DOGE.

Neen!... beef!... een gruweldaad begaan.

ORZANO.

Een gruweldaad? Hoe dus?

DE DOGE.

Laat af mij meer te vragen.

ORZANO.

Waar dan, waar is hij, die deez' nevel weg moet vagen?

DE DOGE.

Verwacht, Orzano! straks dat vreeslijk onderrigt,

En als de blinddoek u gerukt wordt van 't gezicht,

Wanneer ge uw oogen door de waarheid voelt verlichten,

Vergaër dan al uw moed voor smartelijke pligten.

Misschien wordt, zoo ge uw taak met kloeken zin verrigt,

Waar ze u het hevigst drukt, op 't onvoorziest verligt.

Gij weet ook, hoe ge op mij, uw hartvriend, staat moogt maken.

ORZANO.

In naam dier vriendschap, wil in 't eind die mart'ling staken...

Een enkel woord slechts, tot verzachting van deez' pijn.

DE DOGE.

Een wijl geduld nog; straks zal alles helder zijn.

(*De Doge vertrekt.*)

VIERDE TOONEEL.

ORZANO.

Geduld?... En 'k zal voor smart en pligten moed vergaad'ren.
Geduld?... En weet hij niet, wat bloed mij bruist door de aad'ren?
Geduld?... Terwijl de drift, die 't hart mij bonzen doet,
Gelijk een heete koorts, zich mengelt in dat bloed.
Geduld?... Maar ja! ik zal.... Mogt slechts die drift bedaren;
Ik zal mij toch weldra die raadsels op zien klaren,
En kennen 't wreed geheim, dat, zoo Ziani zegt,
Een schriklijk wanbedrijf mij op het harte legt,
En zelfs mijn liefde voor Lorenza zou doen wraken.
Gij zuiv're liefde! die Orzano's borst deed blaken,
Gij, gij misdadig?... Nooit!.... En toch haar weigering;
Die trilling, die mij in haar bijzijn soms beving;
Het bloed, door mij geplengd.... Wat doet mij plotslings beven,
Bij 't denken aan dat bloed?... Maar wat daarin misdreven?
Mijn medeminnaar tart mijn woede; 'k wreek mijn smaad....
En echter is er iets, dat mij met sidd'ring slaat....
'k Voel mij door minnenijd en wroeging t' saam verscheuren.
Men komt.

VIJFDE TOONEEL.

LORENZA, ORZANO.

LORENZA.

Orzano!

ORZANO.

Hoe? Wat moet mij nog gebeuren?
Op nieuw verneed'ring, hoon, verguizing ondergaan?

LORENZA.

Gij ziet op mijn gelaat de smart geteekend staan.

ORZANO.

Omdat uw valsheid mij deez' diepen afgrond delfde?

LORENZA.

Zoo 't nu nog stond te doen, ik deed gewis het zelfde.

ORZANO.

Om welke reden dan verschijnt gij voor mijn oog?

LORENZA.

Opdat ik mij verweer', mijn liefde u toonen moog'.

ORZANO.

Uw liefde? ô Schamp're spot!... Uw liefde?

LORENZA.

Hoor mij nader.

Herinner u vooreerst, hoe 't bijzijn van mijn vader,
 Bij 't breken van mijn woord, mijn mond tot zwijgen dwong,
 Doch u mijn oog verried, wat smoorde op mijne tong.
 Een wigtig zielsbezwaar, een diep en innig vreezen
 Stond, hadt gij opgemerkt, in mijn gelaat te lezen:
 Het sprak u zwijgend toe. »Verwissel”, was die taal,
 »Den naam, door u begeerd, den naam van mijn gemaal
 »Voor een van teérder zin.”

ORZANO.

Wat naam heeft hooger waarde?

LORENZA.

De naam van zoon.

ORZANO.

Hoe, zoon?

LORENZA.

Ik ben het, die u baarde.

ORZANO.

Onmogelijk.

LORENZA.

Uit mij ontvingt gij 't levenslicht.

ORZANO.

En Zeno's gade?

LORENZA.

Een echt, verheeld uit schaamte en pligt,
Schonk u het aanzijn, doch gij bleeft, door Zeno's zorgen,
Als eigen telg van hem, in Istrië verborgen.

(Zij geeft hem Zeno's brief.)

Lees dit geschrift, en straks zult ge alles klaar verstaan.

ORZANO.

*(Na den brief gelezen te hebben, wringt hij dien, als
stuiptrekkend, in een.)*

Afschuwelijk!

*(Hij keert zich woest van haar af en bedekt zijn gelaat
met beide handen.)*

LORENZA, hem volgende.

Mijn zoon! zie uwe moeder aan.

(Met roerende teederheid.)

Gevoelt gij niet een nieuw, een zielverrukkend leven?....

Gij antwoordt niet?.... Mijn zoon!

ORZANO, na een poos zwijgens.

'k Moet mij van hier begeven.

LORENZA.

Hoe?.... Mij verlaten?.... Mij?.... Weêrstreeft gij dus uw hart?

Uw moeder vlieden?

ORZANO.

'k Word bestormd door angst en smart.

LORENZA.

Mijn zoon!

ORZANO.

Ik schaamteloos het hoofd weêr opwaarts heffen?

Moet 's Hemels wraakgerigt, Gods donder mij niet treffen?

Elk voorwerp, dat ik zie, de sprakelooze wand,

Getuige van mijn vlam, verwijt mij mijne schand'.

't Geboomt', de bladers, die mijn minneklagten hoorden,

Weêrgalmen in mijn oor die eeuwig vloekb're woorden....

'k Heb met begeerig oog mijn moeder aangezien,

Voor haar een vlam gevoed.... Neen! 'k moet uw bijzijn vliên.

Vaarwel!

LORENZA.

ô Blijf, mijn zoon! Gij moet mij verder hooren.

ORZANO.

'k Ben ieders afkeer waard; elks vloek is mij beschoren.

Gij ook veracht een mensch, zoo schandelijk bevekt,

Wiens aanzijn haatlijk is, al de aard ten gruwel strekt.

Ik heb der vuilste drift ontzind gehoor gegeven.

Een monster, als ik ben, behoort niet meer te leven,

Onwaardig, dat hij 't licht een oogenblik genoot.

Ik draag deez' mart'ling niet.... Geen uitkomst, dan de dood.

(Hij trekt een ponjaard en wil zich doorsteken.)

LORENZA, hem weêrhoudende en hem den ponjaard
ontwringende.

Hou op!

ORZANO.

Weêrhoud mij niet.

LORENZA.

Nog eenmaal: hoor mij nader.

Vervul een diere pligt.

ORZANO.

Een pligt?

LORENZA.

Ja! red uw vader.

ORZANO.

Mijn vader?.... Welk een naam!.... Hij tintelt mij door't bloed.

Waar vind ik hem?

LORENZA.

Gij hebt hem schier te vroeg ontmoet.

ORZANO, *verschrikt.*

Wat lichtstraal!... Hemel!... 'k beef... moet gij, te regt verbolgen,

Om and're misdaden nog, uw wraak mij doen vervolgen?

Die medeminnaar.... Spreek!.... Hij was....

LORENZA.

Gij zijt zijn zoon.

ORZANO.

Een dubb'le gruweldaad stelt mij natuur ten hoon.

ô Hadd' die vader mij zijn kling door 't hart gestooten!

ô Gruwel! vaderbloed door deze vuist vergoten!

LORENZA.

Hij leeft en mint u.

ORZANO.

Dank, ô Hemel!.... 'k Ga terstond

Met tranen van berouw bevochtigen zijn wond.

Gelei me.

LORENZA.

Uws vaders lot eischt meer van u, dan tranen.

Ook kan ik u tot hem geen vrijen toegang banen:

Hij zucht in boeien.

ORZANO.

Hij?

LORENZA.

Van alle hulp beroofd,

Bedreigt, als banneling, een wreede dood zijn hoofd.

De Wet, die op dat hoofd weleer een prijs deed stellen,
 Staat vaardig, om door'tzwaard des Regts, hem neêr te vellen.
 Gij, gunst'ling van den Raad, slechts gij kunt bijstand biên...
 Wilt gij, Orzano! thands nog sterven, of mij vliên?

ORZANO.

'k Wil leven, om van hem het dreigend lot te keeren.
 Niets is er, wat zijn zoon voor hem niet durf braveren;
 En doe ik aan deez nood zijn dierbaar hoofd ontgaan,
 'k Zie dan mij zelv' welligt met minder afschuw aan.
 Vergeet een minnevlam, zoo eindloos diep te doemen,
 Daar 'k meer beklagenswaard, dan schuldig, ben te noemen.
 't Misdadige dier vlam valt minder mij ten deel,
 Dan u, ô toeval!.... Ja! gij draagt de schuld geheel.
 Gij waart het, die voor mij deez' afgrond toebereidde,
 Mijn stam verborg en zoo mijn vurig hart misleidde.
 Vloeit billijkheid, vloeit regt uit u, ô Hemel! voort,
 En wordt gij nooit door 't leed eens stervelings bekoord,
 Dan smee ik u, niet, dat gij 't mijne wilt doen enden,
 Maar dat ik 't van het hoofd mijns vaders af moog' wenden.

LORENZA.

Hoe lenigt, dierb're zoon! die taal uw moeders smart.
 'k Hervind mijn telg.

ORZANO.

Uw oog doorzag Orzano's hart.

'k Waardeer de lauwwren thands, die om mijn schedel kraken:

Zij schenken mij de hoop, mijns vaders boei te slaken.

'k Vlieg naar den Raad; ik wil daar smeken op mijn kniën:

Men kent er mijne schuld, men moet mijn weedom zien.

Mijn bidden doet de Wet zich ons ter gunst verklaren.

Wenscht niet de Raad mijn dood, hij moet mijn vader sparen.

Mag mijner oud'ren heil bevestigd zijn door mij,

'k Schroom dan noch leed, noch ramp, wat mij beschoren zij.

Laat, moeder! laat uw zoon u klemmen in zijn armen.

(Teedere omhelzing. — Orzano vertrekt.)

ZESDE TOONEEL.

LORENZA.

Wil over ons in gunst, Algoedheid! u erbarmen.

Ik weet te wel, hoe van een onverbidd'ren Raad

Ons, zonder uwe hulp, niets goeds te wachten staat.

Men zal zich aan geen beê, zelfs van mijn zoon, niet keeren,

Maar, 't strenge regt ten zoen, Quirinij's val begeren,

Al lag Orzano voor die wreedaarts neêrgekniêd,

'Ten zij uw invloed, bij het pleiten, hem bezielt,
 Welsprekendheid en klem in zijne taal vereenigt,
 En, door deez' tooverkracht, die i'z'ren harten lenigt.
 Sta dus ons gunstrijk bij en spaar Quirinijs bloed.
 Zijn schuld is dubbel, door de dienst zijns zoons, vergoed.
 Of mag ik niet en gade en moeder tevens wezen,
 'k Moet dan voor beide t' saam, voor zoon en egaê, vreezen.

ZEVENDE TOONEEL.

MONTANO, LORENZA.

MONTANO.

Lorenza!

LORENZA.

Hoe? Gij hier?

MONTANO.

'k Ben vrij.

LORENZA.

Wat blijde straal

Van hoop, die op mij daalt!... Wat weet gij?... Spreek! verhaal!

MONTANO.

Uw zoon is, zoo ik hoor, ter raadzaal ingetreden.

LORENZA.

Wat denkt, wat wacht gij van den uitslag zijner beden?

MONTANO.

Hing van het Tienmanschap Quirinijs vonnis af,

Gewis ontging hij niet de, hem gedreigde, straf.

Cornaro is op hem in hoogen graad gebeten.

Nooit zal hij, wat men doe, zijns broeders dood vergeten,

Die in den opstand viel: hij wijt dit aan uw gaê.

Polano, stug van ziel, weet nimmer van genaê.

Zijn spreuk is: »'t Regt sta vast. De Wet moet triomferen,

»Al zou daarmee 't heelal het onderst boven keeren.»

En Sforza, vol van waan en hoogmoed, haat uw zoon.

In 's jonglings krijgsroem vindt hij voor zich zelv' een hoon.

Het Opperscheepsbevel, Orzano opgedragen,

Geeft, zoo hij meent, aan hem geregte stof tot klagen,

Vermits de waterstaf, door hem gevoerd voorheen,

In niemands handen past, dan in de zijne alleen.

Gradonigo zal zelf, voor't minst ik moet dit vreezen,

Uw zoon, in dit geval, almeê niet gunstig wezen.

En ik, ter naauwernood in vrijheid, ik, Mevrouw!

Ben magtloos. Doch hoe zwart ik in de toekomst schouw,

't Kan echter wezen, dat de meerderheid der Leden

Des breedten Raads de beê uws zoons op zij wil treden.

LORENZA.

ô Smart! ik zie, hoe flauw de hoop op redding is.

Maar gij, hoe kwaamt gij zelf uit uw gevangenis?

Op wiens bevel?

MONTANO.

Mij is de vrijheid weêrgegeven

Op last des Raads; doch 'k ben nog niet geheel ontheven

Van de aanklagt, om hetgeen ik voor Quirini deed....

Maar zie, Lucilia.

ACHTSTE TOONEEL.

DE VORIGEN, LUCILIA.

LORENZA.

Verhaal ons, wat gij weet.

LUCILIA.

Waarschijnlijk zult ge uw zoon weldra voorspoedig slagen

En op het strenge regt de zege weg zien dragen.

Een rij van burgers drong zich ijv'rig om hem heen

En voegt bij zijn gesmeek de vurigste gebeên.

Soldaat en zeeman zijn tot vóór de zaal genaderd,

Ja schier geheel de stad is om 't paleis vergaderd.
 Zoo veel daar binnen zijn, 't valt al den Raad te voet.
 Het is, of elk van hen een vader redden moet.
 'k Vernam, hetgeen ik meld, in een der voorportalen.

MONTANO.

Schep moed, Mevrouw!

LORENZA.

ô Moog deez' blijde hoop niet falen!
 Vlieg heen! Gij zijt bemind bij heel de burgerij:
 Wie weet, van welk een nut daar nog uw invloed zij.

MONTANO.

Bedenk mijn toestand.... Doch 'k voldoe aan uw verlangen.

(Montano vertrekt.)

LORENZA.

ô Wreede onzekerheid! Hoe voel ik 't hart mij prangen!
 Hoe vleiend uw berigt, Lucilia! ook schijn',
 Ik vrees, dat de uitkomst toch ons doodelijk zal zijn.
 Het regt, de Raad....

LUCILIA.

De Raad verhoorde uws zoons gebeden.

'k Zie, aan uws vaders hand, Quirini herwaarts treden.

NEGENDE TOONEEL.

GRADONIGO, LORENZA, QUIRINI, LUCILIA.

GRADONIGO.

Zijn schuld is uitgewischt, 'k geef uw gemaal u weêr.

LORENZA.

Verrukt van blijdschap, valt uw dochter voor u neêr.

(*Zij kuscht haren vader de hand, waarna zij Quirini omarmt.*)

Geliefde wederhelft!

QUIRINI.

De ramspoed is geweken.

Ik mogt Orzano, 'k mogt mijn telg ook zien en spreken.

Wat zeg ik, spreken? Neen! dat woord is veel te koel:

De tong was roerloos, door ons wederzijdsch gevoel.

Geen onzer kon een woord, een enk'len klank slechts, uiten,

Terwijl ik hem, hij mij mogt aan den boezem sluiten.

LORENZA, *tegen Gradonigo.*

U danken we al het heil, dat ons zoo mild bestraalt.

GRADONIGO.

Niet ik; Orzano heeft de zegepraal behaald.

QUIRINI.

Ook gij.... Hoe moet uw gunst geheel mijn ziel ontvonken!

GRADONIGO, *Quirini hartelijk de hand drukkende.*

Ik zie me een kleinzoon en een zoon op eens geschonken.

LORENZA, *tegen Gradonigo.*

Uw vreugd moet onze vreugd ten allen dage zijn.

Dat van 't doorworsteld leed 't geheugen zelfs verdwijn'!

Maar komt Orzano niet?

GRADONIGO.

'k Weet niet, wat hem doet toeven.

TIENDE TOONEEL.

DE VORIGEN, DE DOGE.

DE DOGE.

Mijn komst zal u gewis.... verblijden.... en.... bedroeven.

(Tegen Quirini, hem een bezegeld papier ter hand stellende.)

Verblijden; daar ik u deez' vrijspraak aan mag bièn.

(Tegen Quirini en Lorenza gezamenlijk.)

Bedroeven; wijl ge uw zoon niet spoedig hier zult zien.

LORENZA.

Niet hier zien?

QUIRINI.

Welk belang....

DE DOGE.

'k Had naauw den Raad ontbonden,
 Wanneer een bode, van de haven-wacht gezonden,
 Mij aanbragt, dat een vloot, noord-west van hier, in zee,
 Met Genuesche vlag, ontdekt was van de reê.
 Orzano had zoodra die tijding niet vernomen,
 Of brandde, om weêr 't bevel te voeren op de stroomen,
 En daar ik, om 't belang der stad, niet marren mogt,
 Bewilligde ik terstond in 't geen uw zoon verzocht.
 Hij heeft ook onverwijd zijn krijgsgalei bestegen.
 Montano ging meê scheep. Reeds zijn van allerwegen
 De kielen t'saam gesneld, om, onder zulk een Hoofd,
 Weêr lauwren te oogsten, aan de dapperheid beloofd.

GRADONIGO.

Dat 's Hemels gunst hem schraag'!

LORENZA.

Helaas! weêr stof tot vreezen.

DE DOGE.

Wat vreest gij?

LORENZA.

Kan die togt mijn zoon niet doodlijk wezen

DE DOGE.

't Geluk, dat immer hem verzeld heeft, is niet moê
Van gunstbewijzen; neen, 't legt hem weêr nieuwe toe.
Aleer hij 't sein gaf, dat men de ankers op moest winden,
Verzocht me, in zijnen naam, Hypato, 'k zou u vinden
En bieden zijn vaarwel, zoo als ik doe, u aan.

QUIRINI.

Gewis zal hem ook nu de zege niet ontgaan;
En moog' hij, door zijn moed, in 't cervol zegepralen,
Zijns vaders vrijspraak met een dubb'len prijs betalen!
Ja zie eens Genua, door zijn krijgshafte hand,
Op trans en torenspits Venedigs vaan geplant!

Einde van het Vijfde en laatste Bedrijf.

...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...
 ...
 ...

...

